

**БІЛОУСОВА Н. В., БОБРО А. А.,
ГОРДІЄНКО Т. В., ФІЛОНЕНКО О. С.**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

*з організації та проведення педагогічної практики
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої
освіти з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальності 013 Початкова освіта*

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Кафедра педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту

Білоусова Н. В., Бобро А. А., Гордієнко Т. В., Філоненко О. С.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з організації та проведення педагогічної практики
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої
освіти з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальності 013 Початкова освіта

УДК 378.016:373.3-057.87(072)

М54

Рекомендовано Вченою радою
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
(НДУ ім. М. Гоголя)
Протокол № 10 від 29.02.2024 р.

Рецензенти:

Криловець М. Г. – доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи.

Ікальчик А. П. – заступниця директора з навчально-виховної роботи Ніжинської гімназії № 3 Ніжинської міської ради Чернігівської області.

Шафрай Т. І. – вчителька-методистка початкових класів Ніжинського навчально-виховного комплексу № 16 «Престиж» Ніжинської міської ради Чернігівської області, Відмінниця освіти України.

Білоусова Н. В., Бобро А. А., Гордієнко Т. В., Філоненко О. С.

М54 Методичні рекомендації з організації та проведення педагогічної практики здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2024. – 78 с.

Методичні рекомендації з організації та проведення педагогічної практики здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта є допоміжним матеріалом у формуванні професійної майстерності майбутніх учителів початкових класів. У змісті методичних рекомендацій розглядаються питання, пов'язані з виконанням функцій вчителя початкових класів, роботою заступника директора ЗЗСО з НВР, організацією виховної та методичної роботи школи. Подано методичні рекомендації щодо самоосвіти вчителя як складника системи внутрішньошкільної методичної роботи. Представлені джерела інформації та додатки, що допоможуть здобувачам у виконанні самостійної роботи.

Методичні рекомендації адресовано здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта, викладачам університету, адміністрації та вчителям початкових класів закладів загальної середньої освіти.

УДК 378.016:373.3-057.87(072)

© Білоусова Н. В., Бобро А. А.,
Гордієнко Т. В., Філоненко О. С., 2024
© НДУ ім. М. Гоголя, 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1. Опис практики	5
2. Цілі та завдання практики	6
3. Вимоги до баз практики	9
4. Організація і керівництво педагогічною практикою	10
5. Зміст діяльності практиканта	12
6. Звітна документація педагогічної практики	18
7. Підведення підсумків практики	24
8. Список рекомендованих джерел	25
ДОДАТКИ	29

ПЕРЕДМОВА

Важливим фактором, що сприяє формуванню конкурентоздатної особистості є посилення практичної підготовки майбутніх учителів відповідно до потреб сучасного суспільства. Сучасний вчитель – це агент змін, мобільний, толерантний, комунікабельний, відповідальний, здатний до партнерської взаємодії, ціннісно зорієнтований, наділений якостями національно свідомої особистості. Тому проблема пошуку нових та ефективних шляхів удосконалення педагогічної практики не втрачає своєї актуальності. Педагогічна практика має забезпечувати збільшення можливостей самореалізації, мобілізацію особистісного потенціалу та виявлення прихованих здібностей, сприяти вирішенню багатьох педагогічних проблем у професійній підготовці вчителів початкових класів.

Організаційні засади практичної підготовки здобувачів вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя обґрунтовуються відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Концепції «Нова українська школа», Положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р.; Положення про практику здобувачів вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя.

Педагогічна практика здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми, здійснюється відповідно до навчального плану та має на меті набуття студентом професійних навичок та умінь здійснення самостійної педагогічної діяльності.

1. ОПИС ПРАКТИКИ

ОПП: Початкова освіта

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 013 Початкова освіта.

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Час проведення: 3 семестр

Обсяг: 12 кредитів ЄКТС

Форма контролю: диф. залік

Бази практики: заклади загальної середньої освіти різних типів (державні і приватні), які мають необхідну матеріально-технічну і методичну базу та кваліфіковані педагогічні кадри.

2. ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

✓ **Метою педагогічної практики** є оволодіння здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти (далі здобувачі) сучасними методами, прийомами, інноваційними педагогічними технологіями у початковій школі, формування в них професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень в реальних умовах, виховання інтересу до професії, любові до дітей, потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності, вивчення та використання педагогічного досвіду, набуття навичок, умінь і знань планування, підготовки, організації і виконання науково-дослідної роботи і оформлення її результатів, формування потреб у педагогічній освіті та самоосвіті протягом життя.

✓ У процесі педагогічної практики вирішуються такі **завдання**:

- закріплення, поглиблення та збагачення психолого-педагогічних знань здобувачів/ок, їх застосування у розв'язанні конкретних педагогічних завдань;
- удосконалення умінь спостерігати та аналізувати освітній процес у початкових класах;
- закріплення вміння здобувачів/ок проводити освітній процес з дітьми з урахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей;
- підготовка майбутнього фахівця до проведення різних типів уроків із застосуванням різноманітних інноваційних методів, що активізують пізнавальну та творчу діяльність учнів;
- формування та розвиток у майбутніх учителів педагогічних умінь та навичок, а також професійно важливих якостей особистості;
- виховання у здобувачів/ок стійкого інтересу і любові до професії вчителя, потреби у педагогічній освіті;
- вироблення творчого дослідницького підходу до педагогічної діяльності;
- розвиток комунікативних умінь спілкування з учнями, вчителями, адміністрацією;
- формування умінь обирати методи педагогічної діагностики, адекватні її цілям; аналізувати, систематизувати та узагальнювати отримані результати різними засобами;
- удосконалення навички роботи з методичною літературою, дидактичними матеріалами;
- формування умінь аналізувати власну педагогічну діяльність, об'єктивно її оцінювати.

ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ СПРИЯЄ ФОРМУВАННЮ

Інтегральної компетентності

ІК. Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в професійно-педагогічній та науково-пошуковій діяльності у сфері початкової освіти.

Загальних компетентностей

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК3. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК4. Здатність працювати автономно.

ЗК5. Здатність усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку

Спеціальних (фахових) компетентностей спеціальності

СК1. Здатність реалізовувати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти в професійній діяльності, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

СК2. Здатність спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати різні стратегії комунікації.

СК3. Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

СК4. Здатність до педагогічного партнерства (наставництво, супервізія), формування спільноти учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

СК5. Здатність до організації інклюзивного навчання здобувачів початкової освіти.

СК6. Здатність організовувати та управляти робочими та освітніми процесами в початковій освіті, що є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

СК7. Здатність до співпраці з різними соціальними інституціями, професійними спільнотами, категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.

СК8. Здатність до критичного осмислення проблем у сфері початкової освіти, до проведення дослідно-експериментальних досліджень.

СК9. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби та перспективи, до

проведення педагогічної експертизи, оцінювати результати діяльності команд та колективів.

СК10. Здатність до співпраці зі здобувачами початкової освіти для вироблення ідей, пов'язаних з освітнім проектом, розробкою та реалізацією освітнього проекту.

Програмних результатів навчання:

ПР1. Критично осмислювати та інтегрувати знання про концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування початкової освіти в Україні у перебігу розв'язання складних задач у широких мультидисциплінарних контекстах.

ПР2. Спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати комунікативні стратегії, зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців, зокрема до учнів.

ПР3. Застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

ПР4. Організовувати та управляти робочими та освітніми процесами у складних, непередбачуваних умовах, що потребують нових стратегічних підходів.

ПР5. Налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, професійними спільнотами, категоріями фахівців використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.

ПР6. Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу.

ПР7. Формувати в здобувачів початкової освіти здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії.

ПР8. Моделювати, створювати та підтримувати безпечне, ергономічне, інклюзивне освітнє середовище початкової школи, організовувати співпрацю фахівців у інклюзивному класі.

ПР9. Організовувати та проводити дослідно-експериментальні дослідження у сфері початкової освіти з дотриманням академічної доброчесності.

ПР10. Проводити моніторинг та узагальнювати результати власної педагогічної діяльності, визначати відповідність набутих професійних компетентностей чинним вимогам, здійснювати педагогічну експертизу, оцінювати результати діяльності команд та колективів.

ПР11. Розробляти та реалізовувати освітні проекти зі здобувачами початкової освіти.

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИКИ

3.1. Практику здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти Університету проводять на базах практики, які забезпечують виконання програми для відповідних ступенів.

3.2. Базами практики можуть бути заклади загальної середньої освіти різних типів (державні і приватні), які мають необхідну навчально-матеріальну і методичну базу та кваліфіковані педагогічні кадри.

3.3. Основні вимоги до баз практики:

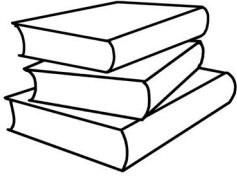
- здатність здійснювати кваліфіковане керівництво практикою здобувачів/ок;
- надавати студентам право користуватися бібліотекою, методичним кабінетом, лабораторіями, документацією, необхідною для виконання програми практики;
- можливість працевлаштовувати випускників університету;
- здатність інформаційного забезпечення практикантів новітніми технологіями, які використовуються в галузі.

3.4. Визначення баз практики здійснює керівництво університету на основі прямих договорів із закладами загальної середньої освіти незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності.

3.5. У особливих випадках студенти можуть самостійно за погодженням з керівництвом університету обирати для себе базу практики і пропонувати її для використання з обов'язковим обґрунтуванням такого рішення (за умови забезпечення цією базою виконання програми практики та укладання договору).

3.6. За наявності в університеті регіональних замовлень на підготовку фахівців, перелік баз практики надають органи, які формують ці замовлення. При підготовці фахівців за цільовими договорами з підприємствами (організаціями, установами) бази практики мають бути визначені у цих договорах.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПЕДАГОГІЧНОЮ ПРАКТИКОЮ

4.1. За організацію, проведення та контроль проведення практики відповідають ректор та перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи університету. Оперативні питання, пов'язані з організацією і контролем практики в університеті, вирішує завідувач навчальної, виробничої практики.

4.2. Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечує кафедра педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту.

4.3. Кафедра педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту:

- забезпечує професійну спрямованість викладання фахових навчальних дисциплін, високий науково-теоретичний рівень підготовки студентів до виконання завдань практики;

- забезпечує здобувачів/ок необхідною навчально-методичною літературою;

- проводить консультації з актуальних проблем сучасної науки, з питань підготовки і виконання студентами завдань практики;

- здійснює керівництво і контроль за проведенням практики;

- аналізує хід і результати практики, вживає заходів щодо її вдосконалення.

4.4. Керівники баз практики разом із керівником практики за спеціальністю, кафедрою несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики здобувачів/ок.

Обов'язки безпосередніх керівників, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах договорів на проведення практики.

4.5. Здобувачі/ки зобов'язані:

- до початку практики одержати в університеті направлення, методичні матеріали та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

- своєчасно прибути на базу практики;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;

- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- організувати свою діяльність у відповідності з вимогами базового закладу, виконувати правила внутрішнього розпорядку, розпорядження адміністрації бази практики та методистів практики. У випадку, коли студент не виконує вимог, що висуваються до нього, він може бути позбавлений права проходити практику у визначеному наказом базовому закладі;

- своєчасно оформити звітну документацію та скласти залік із практики.

Здобувачі/ки мають право з усіх питань, що виникають у ході практики, звертатися до керівників практики університету, адміністрації бази практики, вносити пропозиції щодо вдосконалення організації практики, брати участь у роботі конференцій, нарад, користуватись бібліотеками.

5. ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАКТИКАНТА

Організація практики на всіх етапах спрямована на забезпечення безперервності й послідовності оволодіння здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти навичками та вміннями професійної діяльності відповідно до вимог підготовки магістра.

Програма організації і проходження практики передбачає кілька етапів: підготовчий, основний, підсумковий, кожен із яких вирішує певні завдання, а саме:

- *підготовчий* – знайомство з програмою практики і вимогами до оформлення її результатів. Розв'язання організаційних питань.
- *основний* – знайомство з умовами проходження практики; виконання програми практики;
- *підсумковий* – підготовка до звіту з практики; підведення підсумків.

Для успішного проходження педагогічної практики здобувачам вищої освіти необхідно виконати такі завдання:

1. Ведення щоденника педагогічної практики.

Мета ведення щоденника – відобразити всі аспекти практичної діяльності й аналіз її здійснення протягом усього терміну перебування на практиці в закладі загальної середньої освіти. Кожен практикант протягом усього терміну проходження практики заповнює щоденник педагогічної практики. У щоденнику розкривається щоденний зміст роботи та щоденно фіксуються результати спостережень, проводиться аналіз освітньої роботи з учнями (Додаток Б). За результатами проходження практики здобувачі/ки оформлюють індивідуальний звіт про виконану роботу, що додається до змісту щоденника (Додаток В).

2. Виконання функцій вчителя початкових класів ЗЗСО, проведення всіх уроків згідно розкладу.

Згідно професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти» (з дипломом молодшого спеціаліста) наказ Міністерства освіти України від 23.12.2020 № 2736 вчитель має виконувати такі професійні функції, як навчання учнів предметів

(інтегрованих курсів), партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу, участь в організації безпечного та здорового освітнього середовища, управління освітнім процесом, безперервний професійний розвиток. Кожна з перерахованих функцій включає володіння певними компетентностями, рівень сформованості яких перевіряється під час практики.

Учитель початкових класів Нової української школи має звертати увагу на такі особливості під час підготовки та проведення уроків:

• **Індивідуалізоване навчання:**

- Урахування різних темпів навчання та індивідуальних особливостей кожного учня.

- Застосування різноманітних методів та підходів, щоб задовольнити потреби усіх учнів.

• **Інтерактивність та групова робота:**

- Використання ігрових елементів та інтерактивних методів для збільшення зацікавленості учнів.

- Активна робота в групах для розвитку комунікативних навичок

• **Використання інноваційних технологій:**

- Використання сучасних засобів навчання, таких як інтерактивні дошки, комп'ютери, планшети.

- Використання онлайн-ресурсів та електронних підручників для роботи на уроці.

• **Розвиток критичного мислення та творчості:**

- Залучення до завдань, що сприяють розвитку аналітичного та критичного мислення.

- Заохочення здобувачів/здобувачок до виконання творчих завдань та проектів для стимулювання творчого розвитку дитини.

• **Формування навичок самостійності та саморегуляції:**

- Розробка завдань, що дозволяють учням самостійно вирішувати проблеми та розв'язувати завдання.

- Розвиток навичок саморегуляції та організації часу.

• **Сприяння розвитку мови:**

- Застосування ігор та завдань для розвитку мовлення та збагачення лексичного запасу.

- Акцент на розвитку навичок читання та письма за допомогою цікавих і доступних завдань.

• **Створення позитивної атмосфери та підтримка емоційного благополуччя:**

- Формування дружнього турботливого середовища для учнів/ць.

- Урахування емоційного стану учнів/ць та вчасна реакція на їхні потреби.

3. Ознайомлення з роботою заступника директора з НВР і розробка ментальної карти алгоритму організації та управління в початкових класах ЗЗСО.

Під час проходження практики здобувачі освіти повинні ознайомитися з особливостями роботи заступника директора з навчально-виховної роботи (початкова школа) закладу загальної середньої освіти та проаналізувати:

- Нормативну базу діяльності ЗЗСО на базі якого здобувач/ка проходить практику.
- Типову освітню програму початкової ланки закладу на базі якого здобувач/ка проходить практику.
- Специфіку складання розкладу навчальних занять початкової школи.
- Познайти з освітніми дистанційними платформами закладу освіти, електронними класними журналами та з можливостями дистанційного навчання здобувачів/ок.
- Особливості організації безпечного освітнього простору початкових класів закладу на базі якого здобувач проходить практику.
- Особливості організації системи виховної роботи початкових класів закладу на базі якого здобувач проходить практику.

За результатами проведеної роботи здобувачу/ці потрібно узагальнити і відобразити своє розуміння за допомогою **ментальної карти** (Mind maps). Ментальні мапи відображають особливу форму сприйняття, природний спосіб мислення, вони інтуїтивно зрозумілі та мають велику цінність у розумінні та відображенні певного процесу. За менший час дають можливість охопити більше інформації, при цьому здобувачі краще розуміють і запам'ятовують матеріал. Дані карти пов'язують процес пам'яті і творчості, що особливо важливо для організації ефективного управління освітнім процесом (**Додаток И**).

Таке завдання сприятиме формуванню у здобувача/ки цілісної картини системи стратегічного планування та управління діяльністю з організації освітнього процесу у початковій школі.

4. Підготовка і проведення виховних заходів.

Учитель початкових класів Нової української школи має звертати увагу на такі особливості виховної роботи:

Нова українська школа покликана плекати національну ідентичність, виховувати відповідальність не лише за себе, а й за розвиток і добробут країни та людства загалом. Виховання в цьому значенні – це цілісний, постійний і наскрізний процес формування духовно-моральної особистості, розвитку таких рис характеру і якостей, що необхідні державі, суспільству та самій особистості. Виховний пріоритет на сьогодні – сформувати в дітей

уявлення про світ і суспільство, спираючись на загальнолюдські та духовні цінності. Пошук наскрізних цінностей у Новій українській школі має відбуватися на основі пізнання природи цінностей та їхнього впливу на особистість. Варто посилити увагу до зростаючої особистості учня/иці Нової української школи у світі духовних і національних цінностей. Тобто в дітей і учнівської молоді маємо сформувані і розвинути патріотизм та відповідальну діяльність, повагу до гідності, прав, свобод, законних інтересів людини, доброту, а також екологічну культуру, милосердя, толерантність, терпимість, шанобливе ставлення до сім'ї тощо. В освітньому середовищі відбувається взаємодія всіх суб'єктів освітньої виховної діяльності. Основними учасниками виховного освітнього процесу сучасної початкової школи є діти, педагоги, батьки, працівники позашкільля тощо.

Методи і форми роботи можуть творчо доповнюватись і наповнювати змістом відповідно до потреб вікового та морально-духовного розвитку дитини з урахуванням її індивідуальних особливостей.

Виховні справи мають колективний і творчий характер. Зазвичай виховні справи організують у вільний від навчальних занять час. У цікавих, змістовних, захопливих виховних справах діти беруть участь добровільно.

Практикант повинен узгодити свої дії з класним керівником, працювати за його планом. Щодо планування роботи класного керівника останнім часом спостерігається певна дискусія. Головний аргумент щодо можливої відсутності плану виховної роботи пов'язаний з реалізацією виховання в наскрізному ключі. Також практикант має право запропонувати власні ідеї щодо проведення виховних справ.

У виховній роботі важливо враховувати державні свята та важливі дати. Крім того є чимало дат, які можуть стати цікавою та важливою частиною шкільного життя, набагато більше зацікавити учнів та допомогти якісно організувати виховний процес. Тож варто звернути увагу на календар важливих дат, які можна відзначити у школі. Методичні рекомендації з організації та проведення виховної роботи представлено в **Додатках К, Л, М, Н.**

5. Участь в одній із форм методичної роботи школи: засідання, семінари, конференції, організація методичних оглядів або виставок у навчальних кабінетах, огляд методичної літератури з конкретного навчального предмета тощо (Додаток П).

Якість, результати освітнього процесу школи залежать передусім від учителя, його теоретичної підготовки, педагогічної та методичної майстерності.

Підвищенню фахової підготовки педагогічних кадрів у школах сприяє спеціальна методична робота, яка збагачує їх педагогічними знахідками, дає змогу молодим учителям оволодіти педагогічною майстерністю,

підтримує в педагогічному колективі дух творчості, прагнення до пошуку. Методична робота спонукає вчителя до засвоєння змісту нових програм і технологій їх реалізації, ознайомлення з досягненнями психолого-педагогічних дисциплін і методик їх викладання, вивчення і впровадження передового педагогічного досвіду, вдосконалення навичок самоосвітньої роботи. Вона забезпечує надання вчителю кваліфікованої допомоги з теорії та практичної діяльності.

У сучасній школі методична робота здійснюється за такими напрямками:

1) поглиблення філософсько-педагогічних знань, спрямованих на відродження й розвиток національної освіти в Україні, вивчення педагогічної теорії, методики навчання і виховання, психології, етики, естетики, поглиблення науково-теоретичної підготовки з предмета і методики його викладання;

2) вивчення діалектики і принципів розвитку української національної школи; збагачення педагогічних кадрів надбаннями української педагогіки, науки, культури; вивчення теорії та досягнень науки з викладання предметів, володіння сучасними науковими методами; вивчення й практична реалізація оновлених програм і підручників, розуміння їх особливостей;

3) освоєння методики викладання додаткових предметів; випереджувальний розгляд питань методики вивчення складних розділів навчальних програм з проведенням відкритих уроків, використанням наочних посібників, ІКТ-технологій, дидактичних матеріалів;

4) освоєння і практичне застосування теоретичних положень загальної дидактики, методики і принципів активізації навчальної діяльності учнів, формування у них наукового світогляду з урахуванням вимог етнопедагогіки;

5) систематичне інформування про нові методичні рекомендації, публікації щодо змісту й методики навчально-виховної роботи, глибоке вивчення відповідних державних нормативних документів;

6) упровадження досягнень етнопедагогіки, психології та окремих методик і передового педагогічного досвіду із зверненням особливої уваги на використання в діяльності педагогічних колективів зразків національної культури і традицій (Додаток П).

6. Самоосвіта вчителя як складник системи внутрішньо-шкільної методичної роботи.

Самовиховання і самоосвіта – два нерозривні складники процесу, що не існують одне без одного. Безперервна педагогічна освіта стала невід'ємною частиною професійного та особистісного розвитку сучасного вчителя. Сьогодні педагог повинен бути здатним до самостійних нововведень, відкриттів, педагогічної творчості.

Тільки на підставі самостійно отриманих нових знань педагог буде здатний вибудувати свій індивідуальний шлях професійного розвитку, коригувати програму самоосвіти. Тільки людина, яка постійно працює над собою, усвідомлює необхідність самоосвіти. **(Додатки Р, С)**

Постійне самовиховання і самоосвіта – єдиний шлях, який дозволить сучасному вчителю стати справжнім професіоналом, розвинути професійну компетентність.

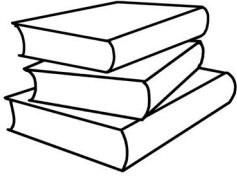
7. Підготовка звітної документації: звітні матеріали мають бути оформлені відповідно до вимог (змістовно і естетично) і вчасно подані до захисту. До звітних матеріалів додається оформлений бланк-підсумок **(Додаток Т.)**

Самостійна та індивідуальна робота магістрантів

Ознайомлення з навчально-методичною літературою, науковими дослідженнями в сфері початкової освіти; вивчення і аналіз передового педагогічного досвіду; розробка конспектів уроків, проведення уроків, позакласних занять та виховних заходів, ведення щоденника педагогічної практики; проходження онлайн-курсу; виконання завдань із психології.

6. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Здобувачі/ки вищої освіти на основі зібраного під час практики матеріалу, здобутих знань і обсягу виконаних робіт відповідно до затвердженої програми, готують звіт-портфоліо (Додаток А), який повинен містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та самоаналіз.

Структурні компоненти портфоліо педагогічної практики:

1. Щоденник педагогічної практики та індивідуальний звіт

Критерії оцінювання:

Бали	Критерії
5	Записи в щоденнику систематичні, грамотні, з аналізом виконаної роботи, повністю відображають результативність роботи практиканта/ки; звіт про практику систематизований, є аналіз виконаної роботи, відсутні граматичні та стилістичні помилки, повністю відображає результативність роботи студента
4	Записи в щоденнику систематичні, з незначними недоліками, з неповним аналізом виконаної роботи, повністю відображають результативність роботи практиканта/ки; звіт про практику систематизований, з незначними недоліками, з неповним аналізом виконаної роботи, незначні граматичні та відсутні стилістичні помилки, повністю відображає результативність роботи практиканта/ки
3	Записи в щоденнику систематичні, зі значними недоліками, частково відображають результативність роботи практиканта/ки; звіт про практику недостатньо систематизований, зі значними недоліками, частково відображає результативність роботи практиканта/ки, наявні граматичні та стилістичні помилки

Бали	Критерії
2	Записи в щоденнику не систематичні, зі значними недоліками, фрагментарно відображають результативність роботи практиканта/ки; звіт про практику не систематизований, зі значними недоліками, фрагментарно відображає результативність роботи практиканта/ки, допущені значні граматичні та стилістичні помилки
1	Записи в щоденнику не систематичні, зі значними недоліками, не відображають результативність роботи практиканта/ки; звіт про практику не систематизований, зі значними недоліками, не відображає результативність роботи практиканта/ки, допущені значні граматичні та стилістичні помилки

2. Плани-конспекти залікових уроків із самоаналізом (5 планів-конспектів):

Урок із інтегрованого курсу «Я досліджую світ» – **2 плани-конспекти;**

Урок математики – **1 план-конспект;**

Урок української мови – **1 план-конспект;**

Урок мистецтва (або урок із предмету «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво») – **1 план-конспект.**

Зверніть, будь ласка, увагу, що з 5 залікових уроків повинні бути такі, як:

1. Урок із [розвитку критичного мислення](#),

2. [STREAM-урок](#) (один із двох залікових уроків із інтегрованого курсу «Я досліджую світ»),

3. Урок із використанням онлайн-сервісів (тобто урок для дистанційного навчання).

План-конспект уроку повинен містити такі складники:

- тема уроку;
- клас;
- підручник (автор, назва, видавництво, місто, кількість сторінок);
- програма за якою навчаються учні (Савченко О. Я.; Шиян Р. Б.; «Інтелект», «Світ чекає крилатих», «Росток» і т.п.);
- мета;
- очікувані результати;
- обладнання;
- хід уроку;

- розписані етапи уроку;
- самоаналіз (заповнена таблиця. Додаток Е).

Критерії оцінювання

Оцінювання уроку методистом із початкової освіти (4 б.) Мах. 20 б.

- оцінка за план-конспект уроку (3 б.): зміст – 1 б., відповідність структурі – 1 б., якість оформлення – 1 б.

- оцінка за таблицю самоаналізу (1 б.): усі 3 колонки таблиці заповнено – 1 б., заповнено 1 або 2 колонки таблиці – 0,5 б.; таблиця відсутня – 0 б.

3. Ментальна карта алгоритму організації та управління в початкових класах ЗЗСО.

Бали	Критерії
5	Ментальна карта оформлена на високому методичному рівні; практикант/ка виявив/ла творчий підхід під час розробки та оформлення ментальної карти; використав/ла онлайн застосунки, при виконанні завдання; розробка повністю відображає процес організації та управління в ЗЗСО; матеріали на перевірку представлені вчасно, здобувач/ка аргументовано захищає свою розробку
4	Ментальна карта оформлена на належному методичному рівні; практикант/ка виявив/ла високу організованість під час розробки та оформлення ментальної карти; використав/ла онлайн застосунки, при виконанні завдання; розробка з незначними неточностями, але відображає процес організації та управління в ЗЗСО; матеріали на перевірку представлені вчасно, здобувач/ка захищає свою розробку
3	Ментальна карта розроблена; практикант/ка виявив/ла організованість під час розробки та оформлення ментальної карти; використав/ла онлайн застосунки, при виконанні завдання; розробка частково відображає процес організації та управління в ЗЗСО; матеріали на перевірку представлені вчасно, здобувач/ка з труднощами захищає свою розробку

Бали	Критерії
2	Ментальна карта розроблена; практикант/ка не виявив/ла організованості під час розробки та оформлення ментальної карти; використав/ла онлайн застосунки, при виконанні завдання; розробка майже не відображає процес організації та управління в ЗЗСО; матеріали на перевірку представлені з затримкою, здобувач/ка не захищає свою розробку
1	Ментальна карта не розроблена; були лише спроби виконання даного завдання практики

4. План-конспект проведеного виховного заходу

Критерії оцінювання:

Бали	Критерії
5	Захід проведено на високому організаційно-методичному рівні; практикант/ка виявив/ла організаторські та творчі здібності під час підготовки і проведення заходу; вміло керував/ла діяльністю учнів, застосовував/ла наочність, що позитивно впливало на інтелектуальну та емоційно-вольову сфери учнів; мета і завдання заходу досягнуті повністю; на перевірку представлений план-конспект виховного заходу з глибоким самоаналізом ефективності виконання такої форми виховної роботи
4	Захід проведено на належному організаційно-методичному рівні; практикант/ка виявив/ла організаторські здібності під час підготовки і проведення заходу; керував/ла діяльністю учнів, застосовував/ла наочність, що позитивно впливало на інтелектуальну та емоційно-вольову сфери учнів; мета і завдання заходу досягнуті; на перевірку представлений план-конспект виховного заходу з повним самоаналізом ефективності виконання такої форми виховної роботи
3	Захід проведено на належному організаційно-методичному рівні; практикант/ка залучив/ла учнів до активної діяльності, в результаті чого мета і завдання були практично досягнуті; на перевірку представлений план-конспект виховного заходу з частковим самоаналізом ефективності виконання такої форми виховної роботи
2	Захід проведено, але практиканту/ці вдалося залучити незначну кількість учнів до активної участі у підготовці і проведенні, в результаті чого мета і завдання досягнуті частково; на перевірку представлений план-конспект виховного заходу без самоаналізу ефективності виконання такої форми виховної роботи
1	Практикант/ка не проводив заходу або були лише спроби виконання роботи, але на перевірку представлений план-конспект виховного заходу без самоаналізу ефективності виконання такої форми виховної роботи

5. Звіт про участь у методичній роботі

Бали	Критерії
5	Матеріали методичної роботи оформлені на високому організаційно-методичному рівні; практикант/ка виявив/ла організаторські та творчі здібності під час їх підготовки і проведення у педагогічному колективі; застосував/ла методи та засоби, що зацікавили вчителів; мета і завдання досягнуті повністю; на перевірку представлені матеріали з глибоким самоаналізом ефективності виконання методичної роботи
4	Матеріали методичної роботи оформлені на належному організаційно-методичному рівні; практикант/ка виявив/ла організаторські здібності під час їх підготовки і проведення у педагогічному колективі; застосував/ла методи та засоби, що зацікавили вчителів; мета і завдання досягнуті; на перевірку представлені матеріали з частковим самоаналізом ефективності виконання методичної роботи
3	Матеріали методичної роботи підготовлені та представлені в педагогічному колективі; мета і завдання були переважно досягнуті; на перевірку подані матеріали з фрагментарним самоаналізом ефективності виконання методичної роботи
2	Матеріали методичної роботи підготовлені, але практиканту/ці не вдалося представити їх педагогічному колективу, на перевірку подані матеріали без самоаналізу ефективності виконання методичної роботи
1	Практикант/ка не брав/ла участі у роботі методичного об'єднання, були лише спроби розробки методичних матеріалів

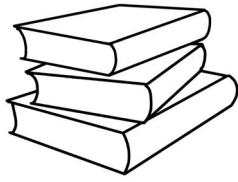
6. Сертифікат проходження онлайн-курсу.

Критерії оцінювання

- Практикант/ка тільки ознайомився/лась із платформою, що надають доступ до різних освітніх можливостей – **1 бал**;
- Практикант/ка представив/ла сертифікат, що засвідчує успішне проходження онлайн-курсу – **5 балів**.

7. Бланк-підсумок педагогічної практики (Додаток Т).

7. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

7.1. Після закінчення терміну практики здобувачі/ки звітують про виконання програми практики.

7.2. На захист практики студент має представити весь пакет документів, передбачених робочою програмою педагогічної практики (звіт-портфоліо, тощо).

7.3. Перевіряють та оцінюють звітну документацію викладачі, призначені керівниками (методистами) практики наказом ректора по університету.

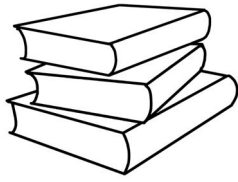
7.4. Комісія приймає залік не пізніше, ніж протягом десяти днів після її закінчення за умови, що практика відбувається у межах семестру або протягом перших десяти днів семестру, який починається після закінчення практики.

7.5. Якщо програма практики не виконана з поважної причини, або отримана незадовільна оцінка, то здобувачам надається можливість пройти практику повторно.

7.6. Звітну документацію з практики зберігають на кафедрі протягом календарного року від дня захисту.

7.7. Підсумки практики обговорюють на засіданні кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту.

8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативні та допоміжні документи

1. Конституція України від 28.06.1996 р. (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 23.01.2024).
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 23.01.2024).
3. Організація практичної підготовки студентів у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя: методично-інформаційні матеріали /укл.: О. Г. Самойленко, О. С. Філоненко. Ніжин: Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2019. 36 с.
4. Положення про організацію освітнього процесу в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя. Затверджено наказом ректора від 03.01.2020 р., № 88. Зі змінами від 17 листопада 2023 р., наказ №261. URL: http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/onp2018.pdf (дата звернення: 23.01.2024).
5. Положення про освітні програми у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя. Наказ ректора університету від 19 вересня 2019 р., №171. URL: http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/polozh_or.pdf (дата звернення: 23.01.2024).
7. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом МОН України від 08.04.1993 р. № 93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text> (дата звернення: 23.01.2024).
8. Положення про практику здобувачів вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя. URL: http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/polozh_practika2023.pdf (дата звернення: 23.01.2024).
9. Рекомендації з навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін у закладах вищої освіти. Лист МОН України від 09.07.2018 р., № 1/9-434.
10. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки: Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23. 02. 2022 р. № 286-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 23.01.2024).
11. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України : Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022р. №527.

URL: <https://nus.org.ua/wpcontent/uploads/2022/06/-62a0421e24258666156501.pdf> (дата звернення: 23.01.2024).

Основні джерела

1. Великий перелік важливих дат, які можна (і варто) відзначити в школі. URL.: <https://naurok.com.ua/post/velikiy-perelik-vazhlivih-dat-yaki-mozhna-i-varto-vidznachati-u-shkoli> (дата звернення: 26.01.2024)

2. Гущина Н. І. Нова українська школа: організація позаурочної діяльності в початковій школі на засадах партнерської взаємодії учасників освітнього процесу : навч.-метод. посібник. Видавничий дім «Освіта», 2021. 160 с.

3. Казанжи І. В. Технології виховання в початковій освіті: навчально-методичний посібник / І. В. Казанжи. Миколаїв: СПД Румянцева, 2020. 242 с.

4. Кірик М. Ю., Данилова Л. І. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти: навч.- метод. посібн. Львів : Світ, 2019. 136 с.

5. Методичний путівник класного керівника Нової української школи : збірник методичних матеріалів / А. Дубяга, О. Золотар ; за заг. ред. А. Дубяги. Краматорськ : Відділ інформаційно-видавничої діяльності, 2021. 44 с.

6. Можливості «На Урок» для організації ефективної STEM-, STEAM-, STREAM-діяльності. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=NgTCHROEjek> (дата звернення: 26.01.2024)

7. Нова українська школа: poradnik для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.

8. Онопрієнко О. В. Інструментарій оцінювання результатів компетентісно орієнтованого навчання молодших школярів: методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 72 с.

9. Про затвердження професійного стандарту за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", "Вчитель закладу загальної середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text> (дата звернення: 26.01.2024)

10. Роль методичної роботи в підвищенні рівня професійної підготовки вчителя. URL: <https://costicenizosh.webnode.com.ua/prozhivannya/> (дата звернення: 20.01.2024)

11. Словник термінів і понять сучасної освіти / уклад. : Л. М. Михайлова, О. В. Пагава, О. В. Проніна. За заг. ред. Л. М. Михайлової. Сєверодонецьк, 2020. 194 с. URL : <https://znayshov.com/FR/6090/196.pdf> (дата звернення: 25.01.2024).

12. Столяренко О.В., Столяренко О.В. Моделювання педагогічної діяльності у підготовці фахівця: навчально-методичний посібник. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 196 с. URL : https://drive.google.com/drive/u/0/folders/14hzhx_6ZF2TeEFGABzmsMczAKNW8dcoY (дата звернення: 25.01.2024)

13. Структура уроку критичного мислення. Онлайн-курс для вчителів початкової школи. URL: https://www.youtube.com/watch?v=Z_XOBOqr4XM (дата звернення: 26.01.2024)

14. Фідкевич О. Л., Бакуліна Н. В. Нова українська школа: теорія і практика формувального оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник. Київ : Генеза, 2019. 64 с.

15. Фідкевич О.Л., Богданець-Білоskalенко Н.І. Нова українська школа: теорія і практика формувального оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти» для педагогічних працівників. Київ : Генеза, 2020. 96 с.

16. Форми методичної роботи з педагогами. URL: <https://www.junist.com.ua/images/naukovo-metodychna/MetodychRecomendFormyMR.pdf> (дата звернення: 22.01.24)

17. Шквир О.Л. Методика роботи класного керівника: навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене. Хмельницький. ХГПА, 2020. 114 с.

Додаткова

1. Виховні аспекти педагогічної діяльності у сучасній школі : навч.-метод. посіб. / авт.-уклад. : Л.О. Дубровська, В. Л. Дубровський, В.В. Ковнер, О.С. Філоненко; за ред. Є.І. Коваленко. 3-тє видання, перер. та доп. Ніжин : НДУ ім. М.Гоголя, 2015. 160 с.

2. Лебідь О.В. Управління початковою школою : навч. посіб. Вінниця. 2015. 311 с.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека НДУ імені Миколи Гоголя. URL: <http://lib.ndu.edu.ua> (дата звернення: 31.01.24)

2. Всеосвіта. URL: <https://vseosvita.ua/> (дата звернення: 31.01.24)

3. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 31.01.24)

4. Єдине освітнє інформаційне вікно України. URL: <http://www.osvita.com> (дата звернення: 31.01.24)

5. Інформаційний портал «Знання». URL: <http://znannya.info> (дата звернення: 31.01.24)

6. Концепція НУШ. URL: <http://surl.li/bizau> (дата звернення: 31.01.24)

7. На Урок. URL: <https://naurok.com.ua/> (дата звернення: 31.01.24)

8. Освіта в Україні та за кордоном (новини освіти, конкурси, олімпіади, корисні посилання, початкова освіта, середня освіта, вища освіта). URL: <http://osvita.ua> (дата звернення: 31.01.24)

9. Освіта UA. URL: <http://osvita.ua> (дата звернення: 31.01.24)

10. Освіта і Наука. URL: <http://surl.li/bizaz> (дата звернення: 31.01.24)

11. Освіторія. URL: <https://osvitoria.media/> (дата звернення: 31.01.24)

12. Педагогічна бібліотека. URL: <http://www.pedlib.clx.ru> (дата звернення: 31.01.24)

13. Портал сучасних педагогічних ресурсів. URL: <http://www.intellect-invest.org.ua> <http://surl.li/rgwi> Програми НУШ 1-4 класи(дата звернення: 31.01.24)

14. Сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua> (дата звернення: 31.01.24)

ДОДАТКИ

Додаток А

**Зразок оформлення титульної сторінки
звіту-портфоліо з практики**

**НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ**

Кафедра педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту

ЗВІТ-ПОРТФОЛІО ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

освітньо-професійної програми «Початкова освіта»
спеціальності 013 Початкова освіта

Здобувач(-ка) _____ курсу, групи _____

Прізвище, ім'я та по батькові

База практики _____

Назва підприємства, організації, установи

Термін проходження педагогічної практики:

з _____ 20__ р. по _____ 20__ р.

Ніжин – 20__

Зразок оформлення щоденника

Титульна сторінка

ЩОДЕННИК
педагогічної практики

Здобувач(-ка)___ курсу спеціальності 013 Початкова
освіта факультету педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв
(денної / заочної форми навчання)

Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Прізвище, ім'я, по батькові здобувача(-ки)

Педагогічна практика

проходила в __ класі _____

(освітнього закладу)

з «__» _____ по «__» _____ року

1. На перших сторінках щоденника студент записує прізвище, ім'я та по батькові:

- директора ЗЗСО;
- заступника директора;
- учителя того класу, в якому проходила практика;
- методиста з педагогіки;
- методиста з психології;
- методиста з фаху.

2. Список учнів класу з їх громадськими дорученнями

3. Розклад уроків.

4. Розклад дзвінків.

Далі у щоденнику психолого-педагогічного спостереження студент коротко відображає весь зміст проведеної роботи за кожен день з обов'язковим аналізуванням, роздумами, висновками, пропозиціями тощо.

Записи, за бажанням, можна робити в довільній формі або у формі таблиці, за таким зразком:

Дата	Зміст роботи (що зроблено за день)	Психолого-педагогічний аналіз, роздуми, пропозиції, зауваження тощо
------	--	--

Дата	Зміст роботи (що зроблено за день)	Психолого-педагогічний аналіз, роздуми, пропозиції, зауваження тощо
15.10	Сьогодні відбулась бесіда з учителькою 3-А класу з метою з'ясування характерних особливостей класного колективу та окремих учнів.	Результати бесіди дозволяють зробити висновок про те, що клас у цілому дружний, має свої традиції. У більшості учнів сформовані почуття обов'язку та відповідальності, про що свідчать отримані грамоти за участь у різноманітних заходах. Проте, у класі є учні, які потребують посиленої до них уваги у зв'язку з тим, що часто приходять не підготовленими до уроків та порушують дисципліну в класі. Таким чином, мені є над чим подумати і спланувати з ними індивідуальну роботу. У класі всього 32 учні. Це забагато...
21.10	Відвідала урок ЯДС в 4 класі	З відвіданого уроку слідує те, що під час перевірки домашнього завдання були використані такі методи: бесіда, усне та письмове опитування, заохочення (похвала, подяка). Під час вивчення нового матеріалу вчитель використовував методи: пояснення, розповідь, бесіда, вправи, робота з книгою, робота з картками. Закріплення нового матеріалу відбулося за допомогою методів: вправи, усне опитування. Пояснення домашнього завдання відбувалося після дзвінка, що є недоцільним, бо учні вже майже не слухали. Вважаю, що вчитель протягом уроку використовував різні методи навчання, що і сприяло актуалізації уваги учнів та забезпеченню дисциплінованості.

Рекомендації до написання письмового звіту студента-практиканта

Згідно наказу ректора університету від 18 червня 2018 р. № 152 «Про зміни до форми щоденника практики» до форми щоденника практики додається пункт «Письмовий звіт студента-практиканта», пропонуємо

Рекомендації до написання письмового звіту студента-практиканта

1. Загальна інформація про проходження практики.
2. Підготовчий етап педагогічної практики.
3. Характеристика основного періоду практики.
4. Особисті досягнення. методичні творчі знахідки, відкриття, нестандартні рішення.
5. Найтипівші помилки, найбільші труднощі під час освітнього процесу.
6. Загальні висновки.
7. Пропозиції щодо теоретичної і практичної підготовки в університеті, організації та проведенні практики.

Зразок плану-конспекту уроку розвитку критичного мислення

Тема уроку: Форми рельєфу України

Клас: 4

Підручник: Єресько Т.П., Безкоровайна О.В. Я досліджую світ: підручник для 4 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Ч.2. К.: Видавничий дім «Освіта», 2021. 160 с.

Програма: за Шияном Р.Б.

Мета уроку: сформувати уявлення про форми земної поверхні України.

Очікувані результати:

- розповідає про найважливіші природні об'єкти України;
- розпізнає: рівнини, гори, пагорби, яри;
- показує на карті України рівнини і гори України.

Обладнання: комп'ютер, підручники, робочі зошити, фізична карта України, картки, пластилін.

Хід уроку:

1.Етап «Емоційне налаштування»

Текст....

2.Етап «Виклик»

Текст....

3.Етап «Усвідомлення змісту»

Текст....

4. Етап «Рефлексія»

Текст....

4. Самоаналіз (заповнена таблиця).

Таблиця «Самоаналіз залікового уроку»

ПІБ _____

з теми _____

Професійні компетентності вчителя (здобувача(-ки))	Компетентності учнів/ць	Наскрізнi уміння учнів/ць
1. Мовно-комунікативна	1. Вільне володіння державною мовою	1. Читати з розумінням
2. Предметно-методична	2. Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами	2. Висловлювати власну думку усно і письмово
3. Інформаційно-цифрова	3. Математична компетентність	3. Критично та системно мислити
4. Психологічна	4. Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій	4. Діяти творчо
5. Емоційно-етична	5. Інноваційність	5. Виявляти ініціативність
6. Компетентність педагогічного партнерства	6. Екологічна компетентність	6. Здатність логічно обґрунтувати позицію
7. Інклюзивна	7. Інформаційно-комунікаційна компетентність	7. Оцінювати ризики
8. Здоров'язбережувальна	8. Навчання протягом життя	8. Конструктивно керувати емоціями
9. Проєктувальна	9. Громадянські та соціальні компетентності	9. Приймати рішення

10. Прогностична	10. Культурна компетентність	10. Розв'язувати проблеми
11. Організаційна	11. Підприємливість та фінансова грамотність	11. Співпрацювати в команді
12. Оцінювально-аналітична		
13. Інноваційна		
14. Здатність до навчання впродовж життя		
15. Рефлексивна		

Інструкція до заповнення таблиці «Самоаналіз залікового уроку з теми «...»

1. Внесіть ваше ПІБ і назву теми одного з 5 залікових уроків.

2. Прочитайте уважно 1 колонку, де вказані професійні компетентності вчителя і поставте + біля тих компетентностей, які на вашу думку, ви показали (як вчитель) під час залікового уроку.

3. Прочитайте уважно 2 колонку, де вказані компетентності учнів і поставте + біля тих компетентностей, які на вашу думку, ви розвивали в учнів вашого класу під час залікового уроку.

4. Прочитайте уважно 3 колонку, де вказані наскрізні вміння учнів і поставте + біля тих наскрізних умінь, які на вашу думку, ви розвивали в учнів вашого класу під час залікового уроку.

5. Підготуйте 5 таких таблиць самоаналізу залікових уроків і здайте їх разом з планами-конспектами залікових уроків методисту з практики на перевірку.

Рівень сформованості професійних компетентностей магістранта/ки (оцінює вчитель початкових класів, за яким закріплений здобувач(-ка)):

Мах. – 15 б.

Професійна компетентність	Рівень сформованості 0-1 б.	Примітка
Розвиток мовно-комунікативних умінь учнів		
Моделювання змісту навчання відповідно обов'язковим результатам навчання		
Розвиток ключових компетентностей і наскрізних умінь учнів		
Підбір і використання сучасних інноваційних методик і технологій навчання		
Здійснення інтегрованого навчання		
Розвиток критичного мислення учнів		
Здійснення формувального оцінювання		
Використання цифрових технологій		
Формування мотивації до навчання		
Організація навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів		
Використання здоров'язберігаючих технологій		
Урахування вікових особливостей молодших школярів, індивідуальних потреб, можливостей, здібностей, інтересів		
Партнерська взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу		
Керування власними емоціями		
Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності		
Разом		

Учитель початкових класів

Підпис

ПІБ

Шкала оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей здобувача(-ки) (оцінює вчитель початкових класів, за яким закріплений студент/ка):

0 б. – професійна компетентність під час виконання завдань практики не виявлена (низький рівень);

0,5 б. – професійна компетентність наявна, але здобувач(-ка) допускає грубі помилки (середній рівень);

1 б. – професійна компетентність сформована, хоча можуть відчуватися незначні труднощі під час виконання функцій вчителя початкових класів ЗЗСО.

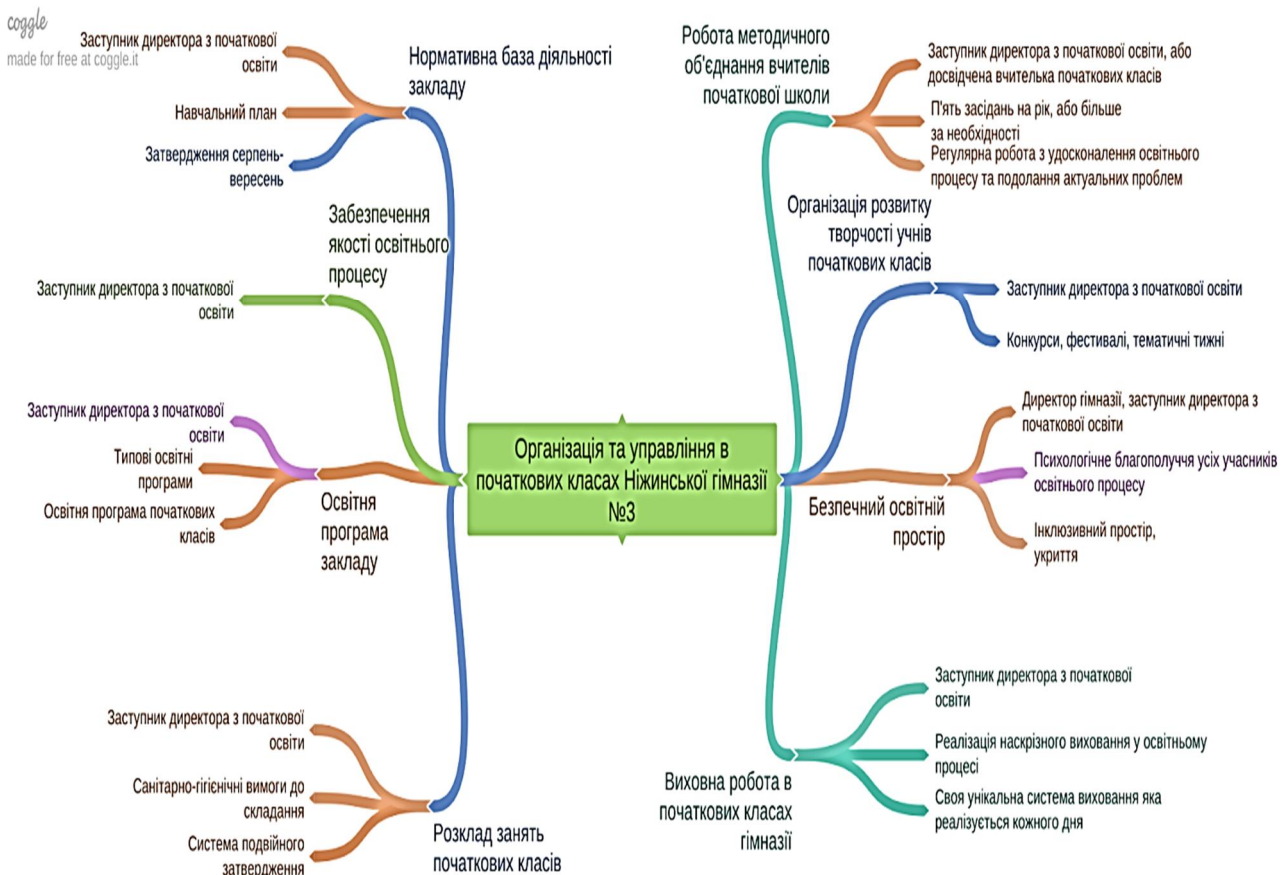
Створення ментальних карт

Ментальні карти – спосіб організації процесу творчого мислення за допомогою схем, побудованих за певними правилами. Ментальні карти (інтелект карти, карти розуму, карти пам'яті, Mind Maps) – це унікальна технологія роботи з інформацією, спосіб зображення процесу загального системного мислення за допомогою схем. Ментальні карти – проста і ефективна техніка. У деяких європейських країнах вони використовуються при навчанні дітей у початкових класах школи. Інші назви: карта розуму, інтелект-карти, Mind map (саме останнє є основною назвою, введеним Тоні Бьюзеном).

Для створення інтелект карти (ментальних карт) пропонується наступний алгоритм:

1. Починаємо з центральної ідеї посередині чистого аркушу, використовуючи малюнок і хоча б 3 кольори.
2. Використовуємо картинки, символи, коди і заповнюємо ними весь вільний простір.
3. Вибираємо ключові слова і друкованим текстом наносимо на гілки, використовуючи верхній та нижній регістр.
4. Кожен елемент (слово/картинка) повинен мати власну гілку.
5. Лінії повинні бути з'єднані, починаючи від центральної ідеї. Центральні лінії товстіші, органічні і текучі. Всі наступні гілки стаючи тоншими в залежності від радіального розходження від центру.
6. Робимо лінії такої ж довжини, як і слово/картинка.
7. Використовуємо кольори на власний розсуд і на всій ментальній карті.
8. Розробляємо свій особистий стиль майнд меппінгу.
9. Використовуємо акценти і показуємо асоціації на своїй карті пам'яті.
10. Зберігаємо ясність інтелектуальної карти, використовуючи радіальну ієрархію в цифровому порядку, або охоплюючи всі гілки.

Приклад оформлення:

Завдання може бути виконане на чистому папері або за допомогою онлайн інструментів для створення карти знань

✓ MindMeister

Посилання на сайт: <https://www.mindmeister.com/>

Особливості MindMeister:

- Потрібна реєстрація.
- Є стандартні шаблони (близько 60 штук) і можливість завантажувати свої картинки або фони.
- Картою легко поділитися з колегами, давши вибіркове право редагувати карту.
- Інтегрується з Google-інструментами, а також Dropbox, Evernote, Twitter і т.д.
- Безкоштовний базовий пакет: у ньому всього 3 карти. Експортувати їх можна тільки у вигляді тексту, також можна отримувати по одній карті за запрошеного друга.

✓ MindMup

Посилання на сайт: <https://www.mindmup.com/>

Особливості MindMup:

- Можливість створення карти знань з додатка Google Диск.

- Присутній всі основні можливості для створення якісного дизайну.
- Просте управління.
- Безкоштовний експорт в PDF (посилання доступне протягом доби).
- Карти синхронізуються, якщо на пристроях один акаунт
- Імпорт картинок з диска або хмари в 2 кліка.
- Безкоштовний пакет: користувачі безкоштовної версії можуть створювати загальнодоступні карти до 100 Кб терміном на 6 місяців.

✓ Mindomo

Посилання на сайт: <https://www.mindomo.com/>

Особливості Mindomo:

- Три акаунта: вчитель, бізнесмен, студент.
- Пропонується 24 шаблони карт.
- Можливість спільної роботи над картою декількома користувачами.

При зміні карти приходять повідомлення на електронну пошту.

- Є можливість резервного копіювання.
- Додаються аудіо- та відео-записи, зображення, гіперпосилання, іконки, символи;
- Встановлюється пріоритетність завдань, додаються коментарі до блокам.
- Безкоштовний пакет: 3 карти знань.

✓ Coggle

Посилання на сайт: <https://coggle.it>

Особливості Coggle:

- Підказки англійською.
- Своєрідне управління. Нові гілки, наприклад, з'являються подвійним натисканням, колірна схема виникає при натисканні правою кнопкою.
- Експорт в форматах PNG, PDF.
- Спільна робота над картою. Є чат і коментарі.
- Історія змін. За шкалою рухається бігунок, повертаючи карту на потрібний відрізок редагування.
- Більше 1600 іконок.
- Доступна галерея чужих карт.
- Синхронізація з Google Диском.
- Безкоштовний пакет: 3 карти знань.

✓ Draw.io

Посилання на сайт: <https://about.draw.io/>

Особливості Draw.io

- Не потрібна реєстрація, натомість при першому вході слід вибрати, куди зберігати файли. Якщо в хмару (наприклад, Google Диск), то потрібна авторизація через відповідний сервіс.
- Файли зберігаються не в Draw.io, а в хмарному сховищі – на Google Диску, OneDrive або жорсткому диску комп'ютера.

- Багатофункціональний інструмент. Крім інтелект-карт, можна робити блок-схеми, інфографіку, візуалізувати бізнес-процеси і навіть проектувати макети сторінок.
- Є онлайн і десктоп-версії.
- Інструмент безкоштовний без будь-яких обмежень.

Зразок оформлення плану-конспекту виховного заходу

Титульна сторінка

**Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя
Кафедра педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту**

План-конспект

виховного заходу на тему:

« _____ »,
проведеного в _____

(вказати клас і ЗЗСО)

здобувачем (здобувачкою) ____ курсу спеціальності 013 Початкова освіта
факультету педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв
(денної /заочної форми навчання)

прізвище, ім'я, по батькові здобувача (здобувачки)

Ніжин, рік

На другій сторінці:

Мета:

Завдання:

Вид діяльності:

Форма проведення:

Вік дітей:

Розподіл ролей:

Обладнання:

Використані джерела:

На наступних сторінках розкривається зміст проведеного виховного заходу.

В кінці конспект виховного заходу підписується класним керівником даного класу.

Робиться самоаналіз проведеного виховного заходу.

Виховний захід «День домашніх улюбленців»

<https://naurok.com.ua/vihovniy-zahid-den-domashnih-ulyublenciv-325155.html>

Тема. ДЕНЬ ДОМАШНІХ УЛЮБЛЕНЦІВ.

Мета: формування морально-етичних цінностей.

Завдання: розширювати знання здобувачів освіти про тварин, які живуть поряд із людиною, розвивати уміння спостерігати за тваринами, сприяти засвоєнню дітьми знань про особливості догляду за домашніми собаками та котами, розвивати активне пізнавальне ставлення до природного оточення, розвивати активне пізнавальне ставлення до природного оточення, виховувати гуманне та відповідальне ставлення до тварин, чуйність, доброту, милосердя.

Вид діяльності: пізнавально-розвивальний.

Форма проведення: виховний захід.

Вік учасників: 8-9 років.

Обладнання: роздатковий матеріал, презентація.

Використані джерела: <https://naurok.com.ua/vihovniy-zahid-den-domashnih-ulyublenciv-325155.html>

Хід заходу:

Ведуча 1. 30 листопада у світі відзначається Міжнародний день домашніх тварин. Ідея про заснування цього свята була озвучена на Міжнародному конгресі прибічників руху захисту природи, що проходив в Італії 1931 року. Тоді різні екологічні організації та природоохоронні товариства заявили про готовність організувати та проводити різноманітні масові заходи, спрямовані на виховання у людей почуття відповідальності за все живе на планеті, і тому числі і за домашніх тварин.

Ведуча 2. І уже з тих пір щороку і присвячується всім одомашненим тварин людиною, що ще не раз нагадати всьому людству про відповідальність за наших «менших братів».

Справжні захисники та борці за права тварин у цей день проводять акції, пікети, флешмоби, виставки кішок та собак. І от одну із таких виставок яку приготували учні нашого класу, я пропоную усім подивитися. Увага на екран..

Фото – виставка «Мій домашній улюбленець»(Супроводжується розповіддю дітей про своїх домашніх улюбленців).

Вірші дітей

Учень 1.

Брати наші менші чи друзі безслівні

Такі часом милі, довірливі, ніжні.

Буває часом і хижі і грізні,

І долі бувають у кожного різні.

Учень 2.

Комусь пощастило, порода у тілі:
І ви вже чистенькі, пухнасті та білі
А хтось просто з двору, без племені – роду
Хоч як би хотів, та не зміниш породу.

Учень 3

І доля вже інша й життя вже собаче
І тільки надія одна – на удачу,
Що хтось пожаліє, візьме тебе в хату,
Що може служити там будеш багато.

Учень 4.

А в іншого «Віскас», хазяйка заможна,
Усе в тебе є, усе тобі можна.
Спідничка картата, ошийник зі срібла,
І впевненість є, що ти дуже потрібна.

Учень 5.

Брати мої менші, я дуже шкодую,
Що всіх не зігрію, не всіх нагодую.
Та знаю, що люди все можуть змінити,
Що кожного з вас можна просто любити.

Гра «Хто більше?»

Ведуча 2. А зараз ми позмагаємось, хто більше придумає і назве тварин на букву:

В – ведмідь, вовк, ворона, вівця;

С – сорока, сокіл, снігур, собака, слон, скорпіон, скат, свиня;

Л – лев, леопард, лань, лемур, лайка, лисиця, лось, лоша;

К- кіт, коза, кролик, качка, курка, корова, карась, куниця, кінь;

М – миша, мавпа, метелик, мангуст.

Ведуча 1. Тварина стала вірним другом людини ще в прадавні часи, коли наші пращури змогли приручити диких звірів. І тепер ми не можемо уявити своє життя без веселого собачки і поважного котика. А комусь до вподоби кумедна морська свинка, крихітний хом'ячок або папуга чи пухнастий кролик.

Ведуча 2. Приємно, що у вас також багато маленьких друзів. Це свідчить про ваші добрі серця. Тваринки завжди дарують нам гарний настрій. Сподіваюсь, що зараз вони його вам також подарують.

Танок «Неслухняні котики».

Ведуча 1. У багатьох із вас є домашні тварини. Підніміть руки, у кого вдома живе песик. А тепер ті, у кого є котик. А хто має іншого домашнього улюбленця?

Ведуча 2. З ваших розповідей зрозуміло, що вашими домашніми улюбленцями є переважно котики та собачки, тож давайте з вами поговоримо про те, як потрібно за ними доглядати. Наші допитливі учні зібрали цікаву інформацію про догляд за тваринками і зараз нею з нами поділяться.

Учень 1. Купання. Песика треба купати не менше ніж раз на місяць. Котика – мити лише, якщо він сильно забруднився або в нього паразити. Купати тваринок можна лише спеціальними шампунями.

Учень 2. Розчісування. Нині існує величезна кількість різних засобів, гребінців, кондиціонерів для легкого розчісування шерсті тварин. Їх необхідно підбирати враховуючи особливості вашого улюбленця(довжина і густина шерсті).

Учень 3. Догляд за кігтями. За необхідності, доведеться зістригати кігті вашому улюбленцеві, щоб він випадково не поранив себе та не зіпсував домашні меблі. Робити це треба вкрай обережно, використовуючи спеціальну кігтерізку, щоб не порізати лапку котика чи собачки.

Учень 4. Зуби. Потрібно регулярно перевіряти зуби собаки, давати йому гризти кістки. Коту також треба регулярно перевіряти зуби, щоб там не утворювався зубний наліт.

Учень 5. Ніс. Слідкувати, щоб ніс тварини був чистеньким та не був занадто сухий чи вологий.

Пісня «Мурчик»

Ведуча 1 А зараз ми перевіримо, чи зможете ви за описом впізнати тварину. Для цього ми пограємо в гру «Відгадай загадку».

Їжу різну він вживає
Живе спокійно, не спішить.
А коли сонце спати лягає,
Колючий звір кудись біжить. **(Їжачок)**

Великий, сильний, дуже злий,
Охоче йде на полювання.
Ви відгадали – хто такий?
Кажіть відразу, без вагання. **(Вовк)**

Бігає, стрибає цей звірок меткий.
І у нього хвостик пишний та рудий.
Легко перестрибує він по гілочках,
Обережний дуже і цікавий, страх! **(Білка)**

Часом опускається, щоб грибки зібрати,
Кинеться на дерево, щоб горіх зірвати,
А хто з вас догадається, як він називається?
Не ходжу я, а стрибаю, бо не рівні ноги маю. **(Зайчик).**

По діброві він блукає,
Мед, малинку там шукає,
А прийде зима – в барліг
Він заляже на нічліг.
В сні сопітиме малятко,
Волохате... **(Ведмежатко)**

У кущах вона ночує,
І на зайчика полює,
Вся руденька ця сестричка,
А зовуть її... **(Лисичка)**

Ведуча 2. Часто тварини допомагають у скрутних ситуаціях, проявляючи гострий розум і кмітливість. Ось декілька цікавих фактів про взаємодію тварин та людей.

1. Собака на прізвисько Буня, якого господарі забрали з притулку, врятував їх від озброєного грабіжника, який вночі намагався влізти через вікно в їх будинок під Києвом. Після «зустрічі» із Бунею зловмисника забрала швидка медична допомога.

2. У Дніпропетровській обласній адміністрації «працює» справжнісінька кішка по кличці Тигр. У неї, як і в усіх у цій будівлі, п'ятиденний робочий тиждень. Лежачи на клавіатурі секретарського комп'ютера у приймальні, пухнаста зустрічає відвідувачів. Заробітну платню отримує винятково м'ясом або запеченою рибою. На вихідні чиновники по черзі забирають кицю додому.

3. А зараз в цей важкий час війни нашим воїнам на фронті в боротьбі з ворогом допомагає велика кількість тварин. Наприклад пес Патрон (нар. 2019) – український собака-винюхувач вибухівки. За даними ДСНС, до 19 березня Патрон допоміг виявити понад 90 вибухових пристроїв, встановлених російськими військами. За цей досить короткий час став улюбленим героєм для дорослих і дітей.

Пісня «Пес Патрон»

Ведуча 1. Тварини дуже близькі до природи, вони відчують усі природні зміни і можуть їх передбачити. Ця гра допоможе нам зрозуміти, наскільки ви спостережливі.

Гра «Тварини-метеорологи»

Якщо, то буде

- кіт шкребе кігтями підлогу – вітер
- кіт згортається клубочком – мороз
- собака риє землю – дощ
- собака качається по землі – дощ, сніг
- кінь хропе – негода

- мурашки кидають мурашники і йдуть геть – повінь
- павук сидить у середині павутини – дощ
- павук плете нову павутину – гарна погода.

Ведуча 2. Сьогодні ми з вами не тільки весело провели час, а й дізнались багато цікавої і корисної інформації про домашніх улюбленців. Тож наш захід хотілося б завершити такими словами: хай ваше серце буде добрим і щирим, чистим і переповненим великою любов'ю і ласкою.

Ведуча 1. Бо всі ми в світ прийшли, щоб жити,
Добро творити на землі.
Учіться, діточки, любити,
Навчайтеся, поки малі.

Учень 1. Усі прийшли в цей світ, щоб жити:
Великі звірі і малі.

Людина в світ прийшла — любити,
Добро творити на Землі!

Учень 2. Любіть попри все свого милого меншого друга!
Бо лише на Вас і надіється він на Землі!

Для нього Ви – Всесвіт! Для нього – частинка Ви Бога!
Ніколи, панове, його не лишайте в біді!

Учень 3. В свій дім заберіть безпритульну, нещасну тварину!
Вона подарує Вам безліч щасливих хвилин!

Вона з Вами в радості буде і в тужну годину,
Ви лиш пожалійте її, подаруйте свій дім!

Учень 4. Якби наші друзі хвостаті могли говорити,
Вони б розказати нам все про свої почуття!

Бо лише вони нас душею уміють любити,
Й свої дарувати маленькі-великі серця!

Перелік виховних справ, які можна запропонувати дітям до Дня домашніх тварин

1. Конкурс селфі-фото «Таємне життя домашніх тварин».
2. Фотоконкурс «Моя улюблена тваринка».
3. Фоточелендж «Мій домашній улюбленець».
4. Флешмоб «Лапка підтримки».
5. Гра-подорож у світ домашніх тварин.
6. Гра вікторина Домашні улюбленці.
7. Руханка-квест «Секрети домашніх тварин». URL:
https://www.youtube.com/watch?v=QcM_r8z9mjc
8. Пізнавальна вікторина до Всесвітнього дня домашніх тварин.
9. Інформаційно-розважальний мікс «Дай лапу, друже!».
10. Калейдоскоп цікавинок про домашніх тварин.
11. Рухлива гра на знання тваринного світу «На землі, у воді, у повітрі».
12. Арт-майстерня з виготовлення листівки до Міжнародного дня домашніх тварин.
13. Годинка – цікавинка «Друзі наші менші».
14. Літературний дайджест «Тварини – герої книг».

Календар важливих дат, які можна відзначити у школі

Жовтень

- 1 жовтня – День Українського козацтва .
- 1 жовтня День захисників і захисниць України.
- 1 жовтня – Міжнародний день музики.
- 4 жовтня – Всесвітній день тварин. / Всесвітній тиждень космосу.
- 6 жовтня – Всесвітній день усмішки.
- 15 жовтня – Всесвітній день миття рук.
- 24 жовтня – Міжнародний день шкільних бібліотек.
- 28 жовтня – Міжнародний день анімації.
- 28 жовтня – День визволення України від нацистських окупантів

Листопад

- 9 листопада – День української писемності та мови.
- 9 листопада – День книги рекордів Гіннеса.
- 10 листопада – Всесвітній день науки.
- 16 листопада – Міжнародний день толерантності.
- 17 листопада – Міжнародний день відмови від паління.
- 17 листопада – Міжнародний день студентів
- 18 листопада – Європейський день боротьби з торгівлею людьми
- 21 листопада – День Гідності та Свободи.
- 26 листопада – День пам'яті жертв Голодомору.
- 30 листопада – День домашніх тварин.

Форми методичної роботи з педагогами

<https://www.junist.com.ua/images/naukovo-metodychna/MetodychRecomendFormyMR.pdf>

Форми методичної роботи виділяються своєю різноманітністю. Їх поділяють на традиційні та нетрадиційні; колективні (масові), групові та індивідуальні.

Масові форми методичної роботи сприяють збагаченню професійних інтересів педагогів, удосконаленню їх знань, виробленню позицій із важливих педагогічних проблем сучасності, виявленню й узагальненню кращого педагогічного досвіду.

Групові форми об'єднують педагогів за інтересами, в них створюються оптимальні умови для обміну досвідом роботи, для творчих дискусій, виконання практичних завдань. До групових форм належать: методичні наради, методичні об'єднання, школи передового педагогічного досвіду, школи молодого педагога, творчі групи тощо.

Індивідуальні форми методичної роботи включають наставництво, стажування, консультування, відвідування занять і виховних заходів, самоосвіту тощо.

Вибір конкретної з них залежить від професійної компетентності консультанта, педагогічної культури педагога, матеріально-технічних можливостей консультаційної служби тощо.

Класифікація форм методичної роботи

Сьогодні існують різні класифікації форм методичної роботи та всі вони зводяться до структури професійного спілкування, поставлених цілей і завдань. Однією із класифікацій форм методичної роботи може бути така:

Колективні (масові) форми роботи: Традиційні:

- науково-теоретична конференція;
- науково-практична конференція;
- теоретичний семінар;
- проблемний семінар;
- психолого-педагогічний семінар;
- семінар-практикум;
- педагогічна рада;
- оперативно-методична нарада;
- педагогічні читання;
- педагогічні виставки;

Нетрадиційні:

- панорама методичних новинок;
- методичний аукціон;
- методичний фестиваль;
- майстер-клас;

- ярмарок педагогічних ідей;
- інтернет-конференція;
- вебінар;
- веб-конференція;
- відеоконференція;
- веб-форум.

Групові форми роботи:

Традиційні:

- методична рада;
- методичне об'єднання;
- школа передового педагогічного досвіду;
- школа педагогічної майстерності;
- школа професійної майстерності;
- школа молодого педагога;
- творчі групи;
- творча галерея;
- мобільні творчі групи;
- ініціативні групи;
- мікрогрупи;
- круглі столи;
- методичні дні;
- методичні тижні (декади);
- відкриті заняття;
- взаємовідвідування занять;
- вивчення (впровадження) передового педагогічного досвіду;
- творчий звіт педагога;
- ділова гра;
- рольова гра;
- усний журнал;
- розробка методичного портфеля.

Нетрадиційні:

- педагогічний консилиум;
- педагогічні (методичні) посиденьки;
- методичні гостини;
- педагогічні турніри;
- панорамні заняття;
- методична панорама;
- бюро педагогічних знахідок;
- тренінг;
- банк ідей;
- синтез думок;
- методичні діалоги;
- методичний брейн ринг;
- методичний ринг;

- клуб «Що? Де? Коли?»
- педагогічний КВК;
- методичний міст;
- методичний бенефіс;
- методична естафета;
- методичний вернісаж;
- методична олімпіада-конкурс;
- вікторина;
- відкритий мікрофон;
- розумовий штурм;
- велике коло;
- круглий стіл;
- проблемний стіл;
- вечори запитань і відповідей;
- педагогічна ситуація
- дебати;
- диспути;
- дискусії;
- бібліографічні огляди.

Індивідуальні форми роботи:

- самоосвіта;
- наставництво;
- стажування;
- консультування;
- індивідуальна науково-методична робота;
- аналіз;
- самоаналіз;
- самооцінка
- анкетування;
- анотація;
- атестація;
- атестаційні матеріали;
- бесіда;
- бесіда-інтерв'ю;
- бюлетень;
- відгук;
- дистанційне навчання;
- доповідь;
- повідомлення;
- захист;
- звіт;
- індивідуальний план;
- інформація;
- курсова перепідготовка;

- курсова робота;
- лекція;
- методична розробка;
- методичні рекомендації;
- презентація;
- творчий портрет;
- портрет педагога;
- портфоліо;
- методична проблема;
- реферат;
- тестування.

Характеристика форм методичної роботи

Коллективні (масові) форми роботи

1. Традиційні:

Науково-теоретична конференція – це одна з форм методичної роботи. Один раз протягом року доцільно проводити науково-теоретичні конференції,

як своєрідний звіт педагогів, які підготували доповіді, реферати, повідомлення про результати своїх пошуків з тієї чи іншої проблеми. Педагоги знайомляться з передовим досвідом, обмінюються думками, заздалегідь готуються до конференції, проводять пошукову творчу роботу, що значно збагачує педагогічний процес.

Науково-практична конференція – це форма спільної діяльності науковців, педагогів та вихованців. Головна її мета – узагальнення та ознайомлення кращого досвіду роботи, формування власної, дослідницької позиції, навчок проведення експериментальної роботи з навчально-педагогічної проблеми. Визначальними рисами конференції є: численний склад учасників; наявність учасників, запрошених з боку (з інших освітніх закладів, наукових установ); всебічне висвітлення проблеми. Практична частина конференції реалізується в секціях і складається з перегляду фрагментів навчальних занять «наживо», на відео, моделювання навчальних занять, демонстрації прийомів, методів, засобів, технологій навчання. Як правило, тематика науково-практичних конференцій визначається найбільш актуальними проблемами педагогіки, психології і пов'язана з практичною діяльністю освітнього закладу. За тематикою науково-практичні конференції можна поділити на три основні типи: міжпредметні, за окремими темами, проблемні.

Теоретичний семінар – ця форма занять є необхідною для ознайомлення педагогів з сучасними досягненнями педагогічної науки і передовим педагогічним досвідом. Вона вимагає від виступаючих (вчених, фахівців органів управління освітою, керівників навчальних закладів, педагогів) доступного висвітлення в повідомленнях, лекціях, доповідях актуальних питань освітнього процесу, змісту сучасних освітніх технологій,

методик, методів і прийомів навчання. Проведення подібних семінарів слід планувати не більше двох-трьох разів на рік, щоб уникнути перевантаження педагогів.

Проблемний семінар – групове обговорення однієї особливо важливої та складної проблеми; організаційна форма методичної роботи з педагогічними кадрами, які об'єднані спільним інтересом до конкретних питань діяльності навчальних закладів і прагненням до вдосконалення існуючої практики відповідно до рекомендацій психолого-педагогічної науки; забезпечує всебічне вивчення відповідної наукової проблеми і формує особисту позицію та практичну готовність учасників до використання результатів наукових досліджень.

Психолого-педагогічний семінар – форма методичної роботи, яка об'єднує педагогів певного фаху з метою ознайомлення з новітніми досягненнями психолого-педагогічної науки і передового досвіду на основі обговорення слухачами повідомлень, доповідей, рефератів, виконаних ними за результатами досліджень, проведених самостійно чи під керівництвом спеціалістів з певного напрямку діяльності.

Семінар-практикум – це форма науково-методичної роботи. На такому семінарі керівники гуртків знайомлять присутніх колег з досвідом своєї роботи. Він проводиться під керівництвом методиста та керівника закладу. В центрі уваги семінару-практикуму знаходяться теоретичні питання освітнього процесу і практичні уміння і навички, що має велике значення для зростання професійного рівня присутніх педагогів. Семінари-практикуми є ефективною формою залучення педагогів до творчої, пошукової, експериментально-дослідницької діяльності і підвищують їх загально педагогічну культуру.

Педагогічна рада – постійний орган управління навчальним закладом, призначений для розгляду основних питань освітнього процесу. Головним завданням педагогічної ради є об'єднання зусиль педагогічного колективу закладу на піднесення рівня освітнього процесу, впровадження у практику досягнень педагогічної науки й передового педагогічного досвіду.

Оперативно-методична нарада – колективна форма підвищення наукового рівня педагогічної роботи, попередження можливих помилок, виправлення допущених недоліків у роботі. На оперативно-методичній нараді розглядаються питання, які неможливо передбачити та спланувати заздалегідь. Такі наради проводяться з керівниками установ, педагогічними працівниками та методистами з метою оперативного обговорення окремих методичних питань, постановки поточних освітніх завдань, поточного інструктування педагогів. За характером і змістом роботи їх можна поділити на три типи: інформаційні, інструктивні, звітні.

Педагогічна виставка – є формою пропаганди і впровадження передового педагогічного досвіду у практику навчального закладу. Тематика експозицій передбачає презентацію та пропаганду найефективніших

форм і методів навчання і виховання, показ системи роботи найкращих педагогів закладу, міста, області, висвітлення творчих наробок вихованців.

Виставки розрізняють: за змістом і місцем у навчальному процесі – тематичні та оглядові; за тривалістю- постійні та епізодичні.

Педагогічні читання – проведення педагогічних читань у навчальному закладі вимагає залучення до їх підготовки методичної служби, так як ці читання є своєрідним підбиттям підсумків роботи методичних підструктур. Як правило, педагогічні читання проводяться за певною темою, пов'язаною безпосередньо з методичною проблемою над якою працює навчальний заклад. Вони не носять випадковий характер, а відображають досвід роботи педагогів, їх досягнення, успіхи, фіксують ті труднощі, які довелося долати на шляху до наміченого результату. Виступи педагогів супроводжуються відеоматеріалами, таблицями, схемами, графіками, фотографіями, продуктами творчої діяльності вихованців. Всі виступи обговорюються присутніми, часто в дискусійній формі, оскільки оптимально певна тема педагогічного читання нікого не залишає байдужим. Бажано, щоб проведення педагогічних читань планувалося для підведення результатів роботи колективу за єдиною методичною проблемою та пріоритетних проблем навчального закладу.

Колективні (масові) форми роботи

2. Нетрадиційні:

Панорама методичних знахідок – це своєрідний майданчик для обговорення найбільш важливих педагогічних здобутків, аналізу та практичних рішень у сфері освіти (певного напрямку), це можливість педагога віднайти для себе нові ідеї, зарядитися натхненням від тренерів та колег, перейняти кращі розробки і поділитися своїми відкриттями.

Методичний аукціон – форма творчого «продажу»-«купівлі» певних ідей, думок, винаходів з метою засвоєння певних понять з певної теми, проблеми, конкретного предмета, стимулювання педагогів до пошукової роботи; поширення творчих ідей педагогів-практиків, досвіду їхньої роботи з певної проблеми; методичні розробки занять.

Методичний фестиваль – це форма методичної роботи передбачає велику аудиторію учасників і ставить за мету обмін досвідом роботи, впровадження нових педагогічних ідей і методичних знахідок. Як правило, фестиваль – це урочисте підбиття підсумків роботи педагогічного колективу. Програма фестивалю складається з різних заходів: відкритих занять, виховних заходів, конкурсів, виставок, презентацій, майстер-класів запрошень у творчу лабораторію педагога та ін. На фестивалі відбувається знайомство з кращим педагогічним досвідом, з нестандартними заняттями, підходами у вирішенні педагогічних завдань. Під час фестивалю працює панорама методичних знахідок та ідей. Завершується фестиваль вшануванням педагогів, які продемонстрували високі результати методичної роботи за рік, а також підведенням підсумків рейтингів методичної діяльності та визначенні переможців.

Майстер-класи – це особливий жанр узагальнення та поширення педагогічного досвіду, що представляє собою фундаментально розроблений оригінальний метод або авторську методику, що спирається на свої принципи і має певну структуру. Майстер-клас – ефективна форма передачі знань і умінь, обміну досвідом навчання та виховання, центральною ланкою якої є демонстрація оригінальних методів освоєння певного змісту та активної ролі всіх учасників заняття. Це особлива форма навчального заняття, яка заснована на «практичних» діях показу і демонстрації творчого вирішення певної пізнавальної і проблемної педагогічної задачі.

Ярмарок педагогічних ідей – активізує методичну роботу педагога, так як кожен педагог хоче, щоб його ідея була визнана кращою. Таким чином, виявляється дух змагання. Педагоги, в основному молоді, вчаться вести дискусію, відстоювати свою точку зору.

Інтернет-конференція (проводиться в режимі чату). Методичний навчальний чат – це бесіда в реальному часі, завданням якої є обговорення актуальних проблем організації освітнього процесу, його навчально-методичного забезпечення та супроводження. Чат може мати різну спрямованість: пізнавально-мотивуючу, пізнавально-пояснюючу, пізнавально-діяльнісну, пізнавально-формууючу та варіативну, творчо-розвивальну, пізнавально-повідомлюючу тощо.

Ця форма забезпечує: можливість організації дистанційного спілкування фахівців з актуальних проблем розвитку сучасної освіти; оперативний обмін інформацією для вироблення спільної стратегії дій; швидке отримання консультацій з проблемних питань.

Є кілька вимог до проведення чату. Як мінімум за два тижні до початку конференції в режимі чату необхідно розташувати в Інтернеті (на сайті інструменту) коротку інформацію з теми та перелік запитань до учасників. Має бути сценарій проведення чату (визначення модератора та сомодератора чату, вибір ними складових змісту інформації, окреслення порядку обговорення питань). Рекомендується для проведення секційних засідань.

Вебінар – це інтерактивне мережеве навчальне заняття, що проводиться викладачем дистанційно з використанням різноманітних програмних засобів та мережевих ресурсів, що забезпечують високу інформаційну насиченість і активність слухачів в режимі реального часу. В ході заняття педагоги виступають з доповідями, ставлять запитання, беруть участь в обговоренні, дискутують. Виходячи з цього, вебінар означає «семінар, що проходить в комп'ютерній мережі». Вебінари стали популярною формою дистанційного інтерактивного навчання.

Веб-конференція – технологія і інструментарій для організації онлайн-зустрічей та спільної роботи в режимі реального часу через Інтернет. Веб-конференції дозволяють проводити онлайн-презентації, спільно працювати з документами і додатками, синхронно переглядати сайти, відеофайли і зображення. Такі види тренінгів дозволяють працівникам залишатися на своїх робочих місцях і при цьому отримувати необхідні їм

знання. Ця інноваційна система, дозволяє підвищувати рівень кваліфікації педагогічних працівників.

Відеоконференція – покликана забезпечити зустріч та спілкування кількох осіб, які знаходяться в різних місцях, і використовують телекомунікаційні аудіо і відео засоби. Це може виглядати просто як розмова між двома педагогами (точка-точка) або як спілкування між цілими аудиторіями (у кількох точках). Крім того, аудіо- та візуальна передача засідання може бути використана для обміну документами і відображенню їх на великому екрані. Цей метод можна використати для дистанційного навчання.

Веб-форум або просто **Форум** – інтернет-ресурс, популярний різновид спілкування в Інтернеті. На форумі створюються теми для спілкування. Всі, кого цікавить певна інформація, можуть зручно й швидко переглянути її на форумі. На форумі є адміністратори (власники форуму) та модератори (обслуговуючий персонал, який стежить за виконанням установлених правил та порядком). Вони можуть бути присвячені освіті, позашкільній освіті, мистецтву тощо. Тематика форумів може бути найрізноманітнішою. При цьому вони можуть бути як спеціалізовані, наприклад, присвячені освіті, а також вузькоспеціалізовані, присвячені будь-якій педагогічній чи методичній темі (проблемі), так і без спеціалізації, в цьому разі користувачі самі обирають теми.

Суть роботи форуму полягає в створенні користувачами (відвідувачами форуму) своїх тем з їх подальшим обговоренням, шляхом постингу розміщення повідомлень всередині цих тем.

Групові форми роботи

1. Традиційні:

Методична рада – колективний професійний орган, який об'єднує на добровільних засадах членів педагогічного колективу з метою здійснення керівництва науково-методичною роботою.

Методичні об'єднання – найпоширеніша форма підвищення кваліфікації шляхом залучення педагогічних працівників до дискусій, диспутів, вирішення проблемних ситуацій, моделювання фрагментів занять з вихованцями на основі ідей педагогічної науки й передового педагогічного досвіду. Методичні об'єднання організуються за територіальною ознакою (в межах закладу, міські, районні); за типами навчальних закладів, навчальними предметами чи їх циклами. Планування методичної роботи є довільним. Складаючи план, потрібно враховувати конкретні умови кожного закладу, досвід роботи педагогів, їхні здібності та інтереси.

Школа передового педагогічного досвіду. Керівником такої школи обирають педагога-майстра, якому вдалося створити індивідуальну творчу лабораторію, віднайти шляхи ефективного вирішення проблем навчання, виховання та розвитку підростаючого покоління. Слухачі школи збираються на засідання раз у місяць і працюють за заздалегідь складеним планом. Практикується спільна колективна розробка окремих тем, проводяться практикуми, співбесіди з теоретичних і методичних питань. До

роботи такої школи залучаються науковці, працівники районних, міських, обласних методкабінетів. Основні форми методичної роботи: лекції, семінари, засідання круглого столу, відвідування відкритих занять, співбесіди, консультації.

Школа педагогічної майстерності. Вони об'єднують педагогів із високою творчою активністю які володіють необхідними практичними вміннями та навичками певної педагогічної технології. Проведення теоретичних дискусій, колективні розробки окремих педагогічних проблем забезпечують включення великої кількості педагогів у творчий пошук.

Школа професійної майстерності. Підвищення рівня професійної майстерності педагога. Вивчення і впровадження в практику авторських педагогічних методик. Під час проведення методичної роботи мають застосовуватися різноманітні види індивідуальної роботи з педагогами, спрямовані на практичну їх підготовку. Йдеться, насамперед, про допомогу педагогічним працівникам у підготовці до проведення навчальних занять, виховних заходів, планування роботи, оформлення документації тощо.

Школа молодого педагога – це форма підвищення кваліфікації молодих спеціалістів, які мають педагогічний стаж роботи до 3-х років; покликана формувати педагогічну майстерність, творчу індивідуальність молодих педагогів. Школа молодого педагога є тим центром, де молодий або малодосвідчений працівник має змогу формувати свій індивідуальний стиль педагогічної діяльності, отримує допомогу в побудові освітнього процесу від педагогів наставників на основі науки й перспективного педагогічного досвіду. Це одна із форм фахового вдосконалення педагогів, яка визначається першочерговими проблемами і найбільш типовими труднощами, з якими зустрічаються молоді спеціалісти.

Творчі групи – це організовані невеликі колективи досвідчених працівників освіти, які поглиблено вивчають розв'язувану певну наукову проблему і забезпечують творче впровадження в практику закладів висновків і положень психолого-педагогічної науки; своєрідна форма залучення педагогів і керівників закладів до творчої діяльності із впровадження в практику роботи досягнень педагогічної науки та передового педагогічного досвіду.

Творча галерея – розгорнута тематична виставкова експозиція, яка поєднує у собі творчі нароби педагогів, книги, статті, картини, малюнки, вироби декоративно-ужиткового мистецтва тощо. Презентує результати творчої діяльності педагогів різного фаху.

Мобільні творчі групи. Новацією в управлінській і методичній роботі стає створення мобільних творчих груп. Мобільність забезпечується вільним переходом педагогів з однієї групи до іншої в тому разі, коли вони відчували зростання своєї фахової майстерності.

Робота в мобільній творчій групі дає педагогові можливість займатися дослідженням цікавої теми, реалізувати себе, поділитися досвідом з

іншими, іти шляхом удосконалення й росту, а керівництву – можливість стежити за зростанням майстерності педагогів.

На виконання єдиної науково-методичної проблеми закладу можна створити 3 мобільні творчі групи (залежно від рівня фахової майстерності).

Робота в мобільних творчих групах є ефективним доповненням до інших форм науково-методичної роботи з колективом, тому що вона:

- орієнтована на розвиток особистості педагога;
- сприяє мотивації членів груп до професійної діяльності;
- допомагає педагогічним працівникам активно набувати власного досвіду на рефлексивній основі та інтенсивно навчатися на досвіді інших членів групи в процесі спільної роботи;

- дозволяє педагогам бачити підсумки своєї праці.

Ефективність використання методу роботи в мобільних творчих групах для підвищення рівня професійної компетентності педагогів пояснюється тим, що в процесі реалізації своїх творчих здібностей, знань, свого професіоналізму кожен педагог досягає конкретної важливої для себе мети.

Ініціативні групи – об'єднання педагогів, які утворюються на час підготовки та проведення важливих методичних заходів (засідання педагогічної ради, науково-педагогічна конференція, педагогічні читання тощо). У період підготовки засідання педагогічної ради або здійснення інших організаційних або підсумкових заходів ініціативна група педагогів вивчає стан актуальних проблем освітнього процесу та методичної роботи, відвідуючи навчальні заняття й масові заходи, проводить бесіди з педагогами, анкетування, узагальнює думки та побажання щодо вдосконалення певної ділянки роботи. Під час засідання педагогічної ради або проведення інших організаційно-методичних заходів ініціативна група організовує дискусію, полеміку з обговорюваних питань.

Мікрогрупа – одна з форм колективної методичної роботи, у якій, на відміну від методичних об'єднань, за визначальний критерій узято взаємну симпатію і, головне, інтерес до єдиної педагогічної ідеї. Вона створюється на добровільних засадах у складі 5-7 педагогів. Кожен учасник спочатку самостійно вивчає проблему, певний її аспект, потім доповідає колегам про результати. Після обміну думками педагоги спрямовують свою діяльність на практичну реалізацію ідеї: проводять відкриті заняття, організовують взаємовідвідування занять, масових заходів тощо. Розв'язавши проблему, група розпадається або ж визначає нове завдання.

Методичні дні – проводяться з метою стимулювання педагогічного колективу до підвищення професійно-педагогічної майстерності. Їх завдання полягає в ознайомленні педагогічного колективу з технологією роботи педагогів закладу, створення «скарбнички» методичних знахідок в електронних оболонках, створення особистої методичної чи предметної веб-сторінки, створення електронної бібліотеки літератури згідно програм тощо.

Методична декада (тиждень) – передбачає демонстрацію кращого досвіду роботи окремих педагогів чи методичних структур навчального закладу. Вона проводиться за заздалегідь розробленим планом і носить чисто практичний характер. У змісті декади повинна бути представлена навчальна, методична та виховна діяльність педагогів. Завершується робота декади статтю на сайт, особистий блог, до фахового видання, інформаційно-методичним бюлетнем, створенням відеофільму та ін.. Найкраща педагогічна продукція поповнює банк даних досвіду роботи педагогів.

Відкрите заняття – загальноприйнятий методичний захід, на якому відбувається показ кращого досвіду, пропаганда нових педагогічних надбань і актуальних питань методики. Відкрите заняття – добровільний крок педагога (крім серії відкритих занять під час атестації педагога). Таке заняття повинно створювати систему розв'язання провідних педагогічних проблем, над якими в даний час працює педагогічний колектив. Дата проведення оголошується заздалегідь. Обов'язково зазначається не лише тема й мета заняття, а й методична мета відвідування. Від професійного педагогічного аналізу заняття значною мірою залежить збагачення досвіду і поширення його серед інших педагогів закладу.

Взаємовідвідування занять – спрямоване на обмін досвідом роботи, поширення передового педагогічного досвіду, надання допомоги в роботі педагогам. Взаємовідвідування сприяє перенесенню кращих методів роботи одного педагога в практику діяльності інших, надихає педагогів на пошук нових методів розвитку, виховання, навчання, будить творчу ініціативу. Порівняння власного досвіду з досвідом колег дає можливість критично оцінити різні варіанти досягнення мети.

Вивчення (впровадження) передового педагогічного досвіду – передовий педагогічний досвід – це оптимальна діяльність педагога, що є результатом творчого пошуку, несе в собі елементи новизни, спрямована на вирішення актуальних завдань навчання і виховання, забезпечує стійку ефективність освітнього процесу як у межах існуючих форм роботи, так і на основі їх удосконалення. Впровадження передового педагогічного досвіду – упорядкована система діяльності методичних центрів, об'єднань тощо, яка передбачає попереднє навчання методики роботи даного конкретного педагога-новатора на спеціальних семінарах-практикумах, у школах передового педагогічного досвіду; здійснення дослідної роботи в навчальних закладах з упровадження в практичну діяльність педагогів передового досвіду на заняттях. А також контроль адміністрації закладу, методичних кабінетів, відділів (управлінь) освіти за впровадженням досвіду та підбиття підсумків впровадження.

Творчий звіт педагога – форма методичної роботи, яка передбачає звіт про роботу методичного формування або конкретного педагога. Мета такого звіту полягає в систематизації процесу накопичення і узагальнення педагогічного досвіду роботи всередині навчального закладу. В результаті звіту методичне формування або педагог представляють напрацьовані

методичні, дидактичні, наочні матеріали, знайомлять зі своїми педагогічними досягненнями, підходами у вирішенні педагогічних завдань, сформованим стилем роботи. Звіт може проходити у вигляді презентації, виставки, запрошення в творчу лабораторію.

Ділова гра – метод навчання професійної діяльності шляхом її моделювання, близького до реальних умов, обов'язково з динамічним розвитком ситуації, завдання чи проблеми, що вирішується, у процесі ділової гри. Відбувається діалог на професійному рівні, зіткнення думок і позицій, взаємна критика гіпотез і пропозицій, їх обґрунтування і зміцнення, що зумовлює появу нових знань, сприяє набуттю досвіду вирішення професійних завдань і психолого-педагогічних ситуацій.

Процес організації і проведення ігор можна умовно поділити на чотири етапи:

- *Перший етап* – це вступна теоретична частина, у ході якої учасники гри ознайомлюються з особливостями цієї форми підвищення педагогічної кваліфікації, а також із загальними вимогами до організації її проведення.

- *Другий етап* – конструювання гри, визначення назви та змісту педагогічної проблеми, яку розв'язуватимуть, обсягу теоретичної інформації та практичних умінь, які належить освоїти. Для цього треба чітко сформулювати загальну дидактичну мету гри й окрему мету для її учасників, написати сценарій, подати конкретну педагогічну ситуацію, імітуючи власну діяльність, розробити загальні правила та інструкції для гравців і керівника гри.

- *Третій етап* – це організаційна підготовка і проведення конкретної гри, у ході якої реалізується певна дидактична мета. Керівник пояснює учасникам її зміст, ознайомлює їх із загальною програмою та правилами, оголошує конкретні завдання. Визначають експертів для спостереження за ходом гри, аналізу її проведення, визначають місце, час, умови і тривалість гри. Доцільно створювати умови, наближені до реалій життя закладу.

- *Четвертий етап* – підбиття підсумків гри, докладний аналіз та оцінка її ролі в системі підвищення методичної й фахової підготовки педагогів. Ділова гра сприяє виявленню ініціативи, сміливості в прийнятті рішення, творчої спрямованості педагога.

Рольова гра – нагадує ділову, але тут кожному учасникові належить певна роль чи визначено його функцію.

Усний журнал – специфіка і цінність його полягає у різноманітності висвітлених питань, фактів і проблем. Дана форма складається з низки повідомлень з найбільш актуальних питань з області науки, культури, права, релігії, сучасної педагогічної практики, політики і т. д. В якості ілюстрацій в усні журнали включаються кадри відеофільмів, відеороликів; здійснюється демонстрація творчої продукції дітей і дорослих (педагогів, членів колективу закладу, батьків), фрагментів заходів, конкурсів тощо.

Розробка методичного портфеля – ця форма роботи дозволяє педагогу систематизувати свою методичну роботу за рік, вибрати найбільш вдалі методичні прийоми та узагальнити їх у вигляді методичних розробок.

2. Нетрадиційні:

Педагогічний консиліум – одна з форм залучення педагогів-предметників до виховної роботи з метою вивчити, проаналізувати і скорегувати позиції педагогів стосовно окремих вихованців або колективу в цілому. Допомогти у розв'язанні конфліктів або попередити їх виявлення, розробити рекомендації і програму виходу з кризової ситуації.

Методичні посиденьки – форма методичної роботи, що допомагає створити сприятливий психологічний клімат в даній групі педагогів. Для обговорення пропонуються питання, суттєві для вирішення певних ключових завдань освітнього процесу. Тема обговорення заздалегідь не оголошується. Майстерність керівника і полягає в тому, щоб в невимушеній обстановці викликати слухачів на відверту розмову з обговорюваного питання та підвести їх до певних висновків. Активне обговорення проблеми найчастіше відбувається в невимушеній атмосфері за чашкою кави.

Методичні гостини – індивідуально-груповою формою, яка передбачає взаємообмін педагогічними делегаціями між закладами.

Педагогічні турніри – підготовку до проведення цієї форми методичної роботи потрібно розпочинати за місяць. Обираються ведучий та журі. Учасникам повідомляють домашнє завдання. Потім обирають капітанів та опрацьовують літературу з теми турніру, обмірковують виконання домашнього завдання. Окрім того, передбачається низка запитань, ситуацій, завдань, невідомих команді, які потрібно буде розв'язати в ході турніру (на відміну від КВК, що проводяться за одним сценарієм).

Панорамне заняття – це різновид творчого звіту педагога, який використовується для поширення педагогічного досвіду. На панорамному занятті пропонуються знахідки педагога; педагог демонструє фрагменти занять або заняття повністю.

Методична панорама – форма роботи, що передбачає ознайомлення з досвідом педагогічної діяльності групи педагогів, який має спільне тематичне спрямування. Проведення заходу дозволяє педагогам систематизувати свої методичні напрацювання, виявити найбільш вдалі методичні прийоми та узагальнити їх у вигляді методичних розробок та публікацій у фахових виданнях.

Тренінг – форма роботи, що направлена на відпрацювання певних професійних умінь і навичок. Тренінг може використовуватися як самостійна форма методичної роботи, і як методичний прийом при проведенні семінару. При проведенні тренінгу широко використовуються педагогічні ситуації, технічні засоби навчання, роздатковий матеріал. Тренування доцільно проводити в невеликих групах (від 5 до 10 осіб). Основні принципи роботи тренінгової групи: довірливе і відверте спілкування, взаємоповага,

щирість, відповідальність у дискусіях і при обговоренні результатів тренінгу. Тренінг

- це система спеціально підібраних вправ для саморегуляції психофізіологічного стану при тренуванні різних психічних якостей особистості (уваги, пам'яті, волі тощо), відпрацювання способів прийняття і переробки інформації, освоєння різних прийомів організації праці. Велика цінність такого роду вправ – це можливість отримати оцінку своєї поведінки з боку, провести самооцінку та оцінку своїх вчинків. Тренінг більше ніж інші форми (методи) створює ситуацію обов'язкового «занурення» в себе та свою діяльність.

Бюро педагогічних знахідок – це надання педагогам інформації про кращі здобутки у галузі освіти.

Банк ідей – колективне проектування нових ідей для розв'язання практичних проблем, які не можна розв'язати в традиційний спосіб.

Синтез думок – суть полягає в пошуку і виявленні оригінальних рішень з теоретичних та практичних питань. Групи педагогів шукають погоджене рішення, а результат роботи повинен бути відображений у вигляді схеми, перерахування ознак, кінцевому тексті, всі записи роблять на аркушах, які потім передають наступній групі. У цьому аркуші підкреслюються думки, з якими дана група не згодна. Експерти обробляють ці аркуші, зіставляючи написане, роблять загальний звіт, що потім обговорює педагогічний колектив.

Методичний діалог – схожий на попередній метод. Ця методика включає обговорення певної теми, вироблення плану спільних дій, протистояння й критику позицій тієї або іншої групи. Методичний діалог ведеться між керівником і педагогами або групами слухачів з певної теми. Вся увага зосереджена на сильних моментах позиції інших. На закінчення фіксують загальні погляди, робиться висновок по темі, приймається рішення про подальші спільні дії.

Методичний ринг – форма роботи з педагогічними працівниками, спрямована на пошук, розвиток, підтримку перспективного педагогічного досвіду або пошук нових ідей, шляхів вирішення актуальних проблем освіти. Методичний ринг сприяє вдосконаленню знань педагогів, виявляє їхню ерудицію. Його проводять у разі виникнення суперечностей, альтернативних точок зору, діаметрально протилежних думок. Його підготовка й проведення складаються з кількох етапів. Перший етап – готуються групи опонентів, кожна з яких має групу підтримки; другий етап – вибір методичної проблеми, визначення завдання методичного рингу; третій етап – захист методичної ідеї. Паузи заповнюють ігровими завданнями, педагогічними ситуаціями. Четвертий етап – підбиття підсумків, журі оцінює рівень захисту певної думки, підготовку опонентів.

До цієї форми роботи можна віднести: «**Брейн-ринг**», «**Педагогічний КВК**», «**Що? Де? Коли?**», «**Щасливий випадок**», «**Слабкий ланцюжок**» тощо. Такі заходи проводяться за традиційним сценарієм.

Методичний міст – найактивніша форма методичної роботи, яка проводиться для розвитку практичних навичок з проблем навчання й виховання (наприклад, реалізація принципу демократизації в освітньому процесі). Для участі в ній залучають педагогів різних закладів, керівників методоб'єднань, батьків, вихованців. Роль ведучого виконує методист. Методичний міст – різновид дискусії, яка відрізняється складом учасників.

Методичний бенефіс – форма методичної роботи де виступаючим є один педагог або групи педагогів. Передбачає комплексне ознайомлення з носієм ефективного прогресивного педагогічного досвіду; доповідь-розповідь про зміст досвіду, вивчення творчої лабораторії (робочого кабінету педагога), ознайомлення з розробленими дидактичними матеріалами, сценаріями заходів, відвідування занять тощо.

Методична естафета – форма методичної роботи, яка складається з декількох етапів і сприяє впровадженню передового педагогічного досвіду.

I етап – «Стоп-кадр» (фрагменти заняття), на якому педагог демонструє нестандартні прийоми, методи, засоби навчання.

II етап – «Калейдоскоп нестандартних занять», у ході якого аналізуються творчі знахідки педагогів.

III етап – «Трибуна вільних думок» – педагоги захищають моделі занять і беруть участь у диспуті «Джерела педагогічної творчості».

Методичний вернісаж – його новизна полягає у тому, що педагоги освітніх закладів, можуть доторкнутися до найновітніших методів навчання та виховання. Це можливість познайомитися з такими новітніми технологіями як сторітелінг, трайвертайзінг, white paper, бенчмаркінг, SWOT-аналіз тощо. Впровадження освітніх інновацій сприяє підвищенню рівня професійної компетентності педагогічних кадрів.

Методична олімпіада-конкурс – форма організації практичної розробки педагогами певної педагогічної проблеми і представлення її у вигляді творчої роботи. Передбачає захист творчих робіт, проводиться за спеціально розробленим положенням.

Вікторина – пізнавальна гра, в ході якої в певній послідовності (логічної, хронологічної та ін.) перед учасниками ставляться запитання, на які вони дають відповіді в усній або письмовій формі. Вікторина дозволяє розширити і поглибити знання, отримані в результаті самоосвіти і практичної діяльності, удосконалити вміння аналізу і систематизації інформатизації з різних джерел, моделювання і прогнозування дій, спрямованих на творчі зміни в педагогічній практиці. Вікторини є самостійним видом методичної роботи, але її можна поєднувати з іншими формами методичної діяльності. Підсумок гри, що виражається в аналізі її результатів, дає керівник, акцентуючи увагу присутніх на кращих відповідях, окремі з яких цитуються.

«Відкритий мікрофон» – форма методичної роботи яка сприяє розвитку полемічних навичок, мистецтва виступати перед аудиторією, формує уміння висловлювати власну думку. Оргкомітет завчасно (за 1–1,5

місяці) сповіщає колектив про збір анонімних записок з пропозиціями теми для обговорення. Аналізує отримані матеріали і визначає найбільш значущу для обговорення проблему. З цією метою на допомогу педагогам що готуються до виступу організовується виставка літератури з ораторського мистецтва і обговорюваної проблеми. Надалі керівник акцентує увагу передбачуваних виступаючих на тому, що особливістю «відкритого мікрофона» є строго обмежений час, тому необхідно дотримуватися регламенту і чітко, коротко викладати свої думки, формулювати пропозиції.

«Розумовий штурм» – короткотермінове разове об'єднання групи педагогів з метою оволодіння конкретною методичною ідеєю, прийомом або пошуку нових шляхів розв'язання складної навчально-методичної проблеми. Особливістю цієї форми роботи є максимальна концентрація уваги учасників на обраній проблемі, найбільш стислий термін її вирішення, активна участь усіх педагогів-учасників. Для реалізації цих завдань психологи рекомендують відрив від звичайних умов, спілкування тільки у відібраній групі педагогів з метою заглиблення в проблему.

«Велике коло» – найбільш проста форма групової взаємодії. Робота проходить у три етапи.

I етап – педагоги розсідаються у великому колі. Керівник формує проблему.

II етап – протягом певного часу (приблизно 10 хвилин) кожен учасник індивідуально на своєму аркуші паперу записує пропоновані заходи для вирішення проблеми.

III етап – по колу кожен педагог зачитує свої пропозиції, інші мовчки вислуховують (без критики); по ходу проводиться голосування по кожному пункту – не включати його в загальне рішення, яке по мірі розмови фіксується на дошці.

Прийом «великого кола» оптимально використовувати, коли можливо швидко визначити шляхи вирішення проблеми або її складові. За допомогою даної форми можна, наприклад, розробляти інструкції, положення, локальні або нормативно-правові акти.

«Круглий стіл» – проводиться з метою вироблення спільної думки, позиції учасників з обговорюваної проблеми. Зазвичай продумується 1-3 питання обговорюваної проблеми. Столи доцільно розставити по периметру кімнати. Ведучий визначає своє місце так, щоб бачити всіх учасників. Тут же можуть знаходитися запрошені фахівці, адміністрація та ін. В ході роботи кожне питання проблеми обговорюється окремо. Представляється слово

педагогам, які мають досвід роботи з проблеми. Ведучий узагальнює підсумки обговорення кожного питання. В кінці він пропонує варіант спільної позиції з урахуванням зауважень, доповнень, поправок.

«Проблемний стіл» – сприяє розвитку у педагогів прагнення до самоосвіти, розширення й поглиблення знань. Заздалегідь готуються

питання для обговорення, список рекомендованої літератури, комплектуються творчі мікрогрупи, створюється прес-центр, який після закінчення підбиває підсумки, пропонує рекомендації й випускає методичний бюлетень «Досвід. Проблеми. Пропозиції».

«Вечори запитань і відповідей» – за місяць до запланованого терміну заходу педагогам пропонується подумати, які питання освіти, виховання, методології і розвитку найбільш актуальні в даний період. За 1–1,5 тижні до заходу питання, які можуть бути анонімними, класифікуються за проблемами. Учасники вирішують, на які питання вони можуть відповісти самі, які питання потребують пояснення фахівців. З деяких питань можна запропонувати поділитися досвідом роботи самим учасникам професійного об'єднання.

Кожна проблема, до якої відноситься група питань, заданих педагогами, розкривається по можливості найбільш повно. Педагоги повинні чітко уявляти теоретичні основи проблеми, шляхи її вирішення, форми організації, методи і прийоми роботи та інше.

Педагогічна ситуація – сукупність умов і обставин, які вимагають швидкого прийняття педагогічно правильного рішення (знайти вихід та відшукати підхід до розв'язання ситуації).

Дебати – обговорення будь-якого питання, обмін думками, полеміка, дебатування, суперечки. Дебати в методичній роботі можна використовувати для прийняття і відстоювання своїх рішень. Дебати вчать критично мислити, досліджувати різні теми переконливо викладати свої погляди аудиторії, у дебатах беруть участь дві команди: одна команда стверджує певну позицію, інша – заперечує.

Педагогічні дискусії – обговорюються актуальні спірні педагогічні проблеми, які розглядаються з різних точок зору. Думки, висловлені різними педагогами, доповнюють одна одну або виявляються зовсім протилежними. Кожен учасник суперечки прагне аргументувати свою позицію або спростувати думку сторони, що сперечається фактами з власної практики, матеріалами передового досвіду.

Диспут – схожий на попередній метод. Усний науковий спір, обговорення якогось питання публічно, перед аудиторією. Як інтерактивна форма роботи це можуть бути зіткнення ідей, думок, точок зору, дебати розпочинаються після доповіді. Як правило, опоненти визначаються заздалегідь.

Бібліографічні огляди – обговорення літератури, статей, журналів. Це канали, за якими оперативно надходить до педагога інформація, що є важливою передумовою підвищення рівня й ефективності освітнього процесу.

Індивідуальні форми роботи

Самоосвіта – є найважливішою індивідуальною формою науково-методичної роботи. Це процес, тісно пов'язаний із повсякденною індивідуальною діяльністю. Рушійною силою самоосвітньої діяльності є суб'єктивне усвідомлення педагогом об'єктивної потреби в узагальненні

своєї професійної діяльності. Організація самоосвіти педагога залежить від рівня підготовки, цілей удосконалення його педагогічної майстерності й передбачає визначення проблеми, вибір раціональних форм і способів усвідомлення матеріалу, опанування методики аналізу і способів узагальнення власного і колективного досвіду, залучення до методів дослідницького характеру.

Наставництво – форма методичної роботи яка полягає в тому, що досвідчені педагоги ведуть індивідуальну роботу з молодими, малодосвідченими працівниками, передаючи їм досвід, практично допомагають у виконанні завдань (у підготовці до деяких занять чи заходів, плануванні роботи, оформленні відповідної документації). Ця допомога здійснюється шляхом порад, ознайомлення з практикою роботи наставника, технікою виконання окремих завдань.

Стажування молодих педагогів проходить упродовж першого року роботи за місцем працевлаштування. Мета стажування – полягає в набутті молодим спеціалістом практичних умінь і навичок педагогічної діяльності. Під час стажування вони користуються всіма правами працівника навчального закладу і виконують покладені на них обов'язки. Керівник навчального закладу для молодого педагога призначає наставника з досвідчених педагогів відповідного фаху. Молодий спеціаліст за час проходження стажування повинен виконати індивідуальну програму стажування і подати звіт за місцем роботи. Захист результатів стажування здійснюється на засіданні методичного об'єднання навчального закладу.

Консультації – надання допомоги в самостійному вивченні будь-якого складного питання. За змістом консультації можуть бути як теоретичними, так і практичними. Консультації педагогів входить в обов'язок насамперед керівників закладу, методистів й керівників методичного об'єднання.

Індивідуальна науково-методична робота – усвідомлена, цілеспрямована, планомірна та неперервна робота педагогів з удосконалення їхньої теоретичної і практичної підготовки, необхідної для практичної діяльності.

Аналіз – метод дослідження, дає можливість визначити діяльність того чи іншого педагога і чим ця діяльність відрізняється від діяльності інших або від встановлених норм та вимог.

Самоаналіз – аналіз власних наробок та результату роботи над методичною проблемою.

Самооцінка – характеризується емоційно насиченими оцінками самого себе як особи, власних здібностей, етичних якостей і вчинків, своїх досягнень і недоліків.

Анкетування – дає можливість одержати різноманітний емпіричний матеріал про педагога.

Анотація – стисла характеристика роботи педагога або його методичних наробок.

Атестація – педагогічних працівників будується на принципах гласності і суворого дотримання Законів України. Дослідження суб'єкта з метою виявлення його відповідності вимогам до Типового положення «Про атестацію педагогічних працівників України».

Атестаційні матеріали – зібрані матеріали, що характеризують фахові знання та ділові якості педагога.

Бесіда – з'ясування й погодження позицій, вияв незадоволення діями працівника, обговорення результатів контролю, переконання в чому-небудь.

Бесіда-інтерв'ю – метод одержання інформації досить широкого діапазону в процесі безпосереднього спілкування з педагогом у вільній чи регламентованій формі.

Бюлетень – стисле повідомлення про проведений відкритий захід, про нароби того чи іншого педагога тощо.

Відгук – стисла форма письмової оцінки виконаної роботи (курсової, бакалаврської, магістерської кваліфікаційних робіт, кандидатського чи докторського дослідження). За складом реквізитів збігається з рецензією.

Дистанційне навчання – це навчання на відстані за допомогою сучасних технологій, що забезпечують доставку інформації в інтерактивному режимі за допомогою використання ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій) від тих, хто навчає, до тих, хто навчається. Основними принципами дистанційного навчання є інтерактивна взаємодія у процесі роботи, надання педагогам можливості самостійного освоєння досліджуваного матеріалу, а також консультаційний супровід у процесі дослідницької діяльності. Дозволяє підвищувати рівень кваліфікації педагогічних працівників.

Доповідь – оформлений письмово, але призначений для усного повідомлення виклад суті проблеми. Доповідь часто має структуру наукового дослідження: вступ, методи, результати та обговорення.

Повідомлення – документ, у якому про щось повідомляється, сповіщається. Лист-повідомлення – це різновид службового листа, в якому викладено запрошення взяти участь в нараді, конференції, зборах тощо.

Захист – форма роботи, пов'язана із попередньою розробкою та наступним публічним захистом інноваційних підходів до вирішення певної педагогічної проблеми.

Звіт – письмове чи усне повідомлення педагога про свою роботу, виконання завдання, доручення.

Індивідуальний план – документ властивий певній особі (педагогу), який відповідає її нахилам, професійній компетенції та підготовці, який визначає види й обсяг роботи, послідовність, форму запланованих дій на певний проміжок часу.

Інформація – означає зміст того, про що отримувач довідався, відомості в будь-якій формі та вигляді, на будь-яких носіях.

Курсова перепідготовка – форма професійної підготовки педагога за певним навчальним планом через участь у семінарах, практиках, тренінгах, майстер-класах тощо.

Курсова робота – навчально-дослідницька робота педагога, з елементами дослідження, пов'язана з вивченням тієї чи іншої педагогічної проблеми.

Лекція – усний виклад навчального матеріалу, а також публічне читання на певну тему з метою розкриття основних положень теми, досягнень науки, з'ясування невирішених проблем, узагальнення досвіду роботи, надання рекомендацій щодо використання основних висновків за темами на практичних заняттях.

Методична розробка – це посібник, що розкриває форми, засоби, методи навчання, елементи сучасних педагогічних технологій або самі технології навчання і виховання стосовно конкретної теми заняття, теми навчальної програми, викладання курсу в цілому. Методична розробка є індивідуальною. Вона спрямована на професійно-педагогічне вдосконалення педагога.

Методичні рекомендації – комплекс пропозицій і вказівок, які сприяють впровадженню найефективніших методів і форм роботи для вирішення певної проблеми.

Презентація (спосіб подання інформації) – публічне представлення чогось нового, що було створено чи досягнуто педагогом.

Творчий портрет – це форма методичної роботи, спрямована на формування творчої особистості, розвиток ініціативи педагога, поширення, узагальнення та підвищення авторитету творчої активності серед педагогів.

Портрет педагога – загальна характеристика, сукупність характерних рис педагога.

Портфоліо – збірка виконаних робіт та напрацювань педагога. Включає все те, що може документально засвідчити майстерність педагога, сприяти оцінці рівня його професіоналізму та компетентності. Портфоліо може бути представлене на паперових носіях та в електронній версії. У першому випадку – це файлова папка із вкладишами, де матеріали розміщені відповідно до зазначеної вище структури. Електронна версія портфоліо – це створення сайту(блогу) та поступове наповнення його усією необхідною інформацією.

Методична проблема – теоретичне або практичне питання, що потребує вирішення, вивчення, дослідження.

Реферат – одна з форм письмового представлення результатів індивідуальної роботи педагога над обраною науково-методичною темою (проблемою).

Тестування – усне чи письмове опитування за спеціально підготовленими запитаннями чи завданнями з метою одержання високого рівня

достовірної інформації з важливих аспектів професійної компетентності педагогічних працівників.

Отже, слід зазначити, що плануючи методичну роботу з педагогічними працівниками, необхідно вивчити і проаналізувати попит і потреби кожного педагога. За всієї різноманітності форм організації методичної роботи вирішити багатопланові завдання підвищення кваліфікації педагогічних працівників можна лише через створення оптимальної системи методичних заходів та надання педагогам права вільного вибору тих форм, які максимально враховують їхні потреби, запити та інтереси.

Перелік рекомендованих безкоштовних онлайн-курсів для самоосвіти

EdEra — українська студія онлайн-освіти

ЦИФРОВИЙ УЧИТЕЛЬ – курс про те, як впроваджувати нові методики у цифровому освітньому середовищі <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/4033>

ChatGPT для освітян: як перетворити ШІ на ефективного асистента – курс про те, як з допомогою ШІ розробляти навчальні цілі та тести, генерувати ідеї для занять та завдань, робити уроки інтерактивними, а фідбек — персоналізованим. <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/4061>

УЧИТЕЛІ В КУРСІ – курс з розвитку цифрових навичок освітян <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/2915>

СМІЛИВІ НАВЧАТИ -курс про вчителювання у час кризи <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/1762>

ШКОЛА ДЛЯ ВСІХ – курс про організацію інклюзивного освітнього середовища <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/409>

ОЦІНЮВАННЯ БЕЗ ЗНЕЦІНЮВАННЯ – курс про сучасні практики оцінювання <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/410>

БЕРИ Й РОБИ – курс для вчителів про змішане та дистанційне навчання https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra_Osvitoriya+BR102+2020/about

БЕЗПЕЧНИЙ ПРОСТІР – курс про організацію безпечного психосоціального освітнього простору для вчителів і дітей <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/636>

ПРО ШКОЛУ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ – курс про: права, обов'язки та відповідальність учителів, адміністративну рутину: педагогічне навантаження, зарплати, підвищення кваліфікації та відпустки; конфлікти і медіацію, особисті кордони, емоційне вигорання та мотивацію. https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA_PROSCHOOL+PS101+2020/about

КЛЮЧОВІ УМІННЯ 21-ГО СТОЛІТТЯ – курс для вчителів https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:British_Council+BC1+2020/about

Prometheus — український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів

БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТА ЗАХИСТ ДІТЕЙ – курс для вчителів про те, як зробити класну кімнату безпечним когнітивним, соціальним, емоційним, фізичним та поведінковим простором.

https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+TI_W101+2023_T3

СТРЕС-МЕНЕДЖМЕНТ ДЛЯ ОСВІТЯН – курс про практики із психологічної підтримки учасників освітнього процесу, які пережили чи переживають психотравмівні події

https://prometheus.org.ua/course/course-v1:CARITAS+STRESS101+2023_T2

ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ ДЛЯ ОСВІТЯН – курс допоможе населенню стати фінансово стійким до економічних потрясінь та забезпечити необхідний рівень добробуту на рівні родини та країни в цілому

https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+NBU101+2024_T1

НЕБАЙДУЖІ: БАСОВІ ЕМОЦІЙНІ ПОТРЕБИ ТА СОЦІАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ – курс спрямований на розуміння та задоволення базових емоційних потреб людини, а це особливо важливо в період великої соціальної та емоційної нестабільності, зокрема в час війни

https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+NI101+2023_T2

ПОЧАТОК РОБОТИ З ChatGPT – курс надасть практичні навички щодо використання мовної моделі ChatGPT

https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+GPT101+2023_T1

МЕДІАГРАМОТНІСТЬ: ЯК НЕ ПІДДАВАТИСЯ МАНІПУЛЯЦІЯМ – курс допоможе фільтрувати інформацію навколо й робити це максимально швидко та ефективно

https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+MEDIA_L101+2022_T3

Я І ЯКІСНЕ ТА ЦІЛІСНЕ НАВЧАННЯ. СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНЕ НАВЧАННЯ І ПСИХОСОЦІАЛЬНО ПІДТРИМКА – курс допоможе розвинути навички викладання, які в практичній педагогічній діяльності сприятимуть благополуччю дітей і їх успіху в навчанні

https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+TI_I101+2023_T3

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ КОНТЕКСТІ -

https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+СТИУС101+2022_T2_3

ШКІЛЬНЕ ЖИТТЯ ОНЛАЙН – курс про те, як зробити шкільне життя онлайн цікавим, насиченим та ефективним

https://prometheus.org.ua/course/course-v1:EWC+SL_ONLINE101+2022_T1

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ В ШКОЛІ – курс допоможе підготувати керівників закладів загальної середньої освіти до розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти в школі

https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+QMS101+2021_T2

Coursera – проект у сфері масової онлайн-освіти

Працюйте розумніше, а не більше: управління часом для особистої та професійної продуктивності <https://www.coursera.org/learn/upravlinnyu-chasom>

Навички лідерства <https://www.coursera.org/learn/leadershipskills>

Керівництво людьми та командами
<https://www.coursera.org/specializations/leading-teams>

Наука про благополуччя <https://www.coursera.org/learn/the-science-of-well-being>

Побудова Вашої кар'єри фрілансера
<https://www.coursera.org/specializations/freelancing>

Кампстер – інтерактивна платформа для навчання онлайн

Як вивчити іноземну мову? <http://surl.li/lbosw>

Дізнайтеся, як керувати грошима <http://surl.li/plkqq>

Платформи, що надають доступ до різних освітніх можливостей
(URL: <https://happymonday.ua/osvitni-resursy-bezkoshtovnyj-dostup>)

Кампстер – інтерактивна платформа для навчання онлайн пропонує безкоштовний доступ до курсів із програмування, маркетингу, тайм-менеджменту, вивчення мов, копірайтингу тощо.

Креативна Практика – онлайн-лекції, курси та майстер-класи від української фахової спільноти: про дизайн, інтерфейси, саморозвиток, фриланс, комунікації, копірайтинг та волонтерство тощо.

«Культура і Креативність» – портал, створений для підтримки внеску культури в соціально-економічний розвиток шести країн Східного партнерства, зокрема й України. В розділі **«Онлайн-навчання»** є курси для менеджерів із культури з фандрайзингу, комунікацій, маркетингу, стратегічного планування, проектного менеджменту та ін.

Projector Humanitarium – соціогуманітарний факультет Projector Institute відкриває доступ до 12 відеокурсів про філософію, соціологію, мистецтвознавство, дизайн, літературу, рекламу тощо до перемоги України та на місяць після неї.

Coursera – ресурс з курсами та лекціями від більш ніж 200 провідних світових університетів та компаній. Багато з них можна пройти безкоштовно англійською або російською мовою після реєстрації. Після закінчення більшості курсів студентам видають сертифікат. Також ЗВО та студентам з України компанія пропонує безкоштовні курси в Coursera for Campus. Щоб отримати до них доступ працівникам університетів або коледжів потрібно зареєструватися за [посиланням](#).

Prometheus – ресурс з доступом до 40+ безкоштовних україномовних онлайн-курсів на різні теми: від інформаційної гігієни до управління фінансами. Багато курсів Prometheus створює у партнерстві з різними організаціями, наприклад, курс психологічної самопомоги для ветеранів та ветеранок разом з Veteran Hub, курс про медіаграмотність разом з Національним проектом з медіаграмотності «Фільтр», курс «Як знайти роботу під час війни» разом з Центром зайнятості Вільних людей тощо.

EdX – англійськомовна платформа з вивчення більш ніж 30 дисциплін. До кожного курсу можна вибрати опцію безкоштовного прослуховування з умовою обмеженого доступу до матеріалів.

Alison – платформа, на якій можна проходити курси онлайн безкоштовно англійською. Тут ви знайдете понад 4 тисячі курсів англійською мовою на різну тематику.

БУМ online – освітня ініціатива, яка поширює ідеї й сприяє розвитку громадянського суспільства в Україні. Пропонують різноманітні просвітницькі безкоштовні онлайн-курси про волонтерство, журналістику рішень, економічну грамотність громадянина тощо.

EdEra – українська студія онлайн-освіти з безкоштовними та платними курсами про освіту, культуру, підприємництво. Зокрема на сайті є курс «МовиТИ», який допоможе перейти на українську мову. Після завершення навчання у студії можна отримати свідоцтво.

Академія SendPulse пропонує безкоштовні онлайн-курси, тренінги та вебінари з email-маркетингу, вебаналітики, створення чат-ботів, лендингів, налаштування контекстної реклами тощо.

Вінницька ІТ-академія надає безкоштовний доступ до онлайн-курсів з вивчення англійської, математики, вступу до програмування та безпеки життєдіяльності під час війни. Щоб отримати доступ до курсів, треба зареєструватися на **платформі**, заповнити дані профілю, приєднатися до **групи в Telegram** та надіслати туди адресу електронної пошти, на яку була здійснена реєстрація. Після цього вам відкриють доступ до навчання.

SkillsUp – навчально-консалтинговий центр пропонує безкоштовні ІТ-курси для українців. Можна обрати один з восьми курсів: «Основи SQL», «Основи проєктного менеджменту», «Експерт в керуванні проєктами», «Тестування ПЗ та забезпечення якості», «Керування персоналом», «Побудова та розвиток персонального бренду», «Бізнес-аналіз в ІТ» або «Аналітик даних».

IdeaSoft Career Booster – платформа, яка надає можливість безкоштовного навчання технології блокчейн для розробників з подальшою можливістю проходження співбесід та отримання джоб-оферів від ІТ-компаній.

UkraineCreatives.Education – ресурс для тих, хто шукає освітні матеріали, статистичні дані та натхнення для розвитку підприємництва у секторі культури та креативних індустрій. На сайті є доступ до матеріалів навчальних програм Creative Enterprise Ukraine, Creative Spark, Digital Lab для менеджерів креативних хабів, Фінанси креативу, а також українська версія навчального посібника для менеджерів креативних хабів від Creative Hubs Academy.

Impactorium – платформа онлайн-освіти зі сталого розвитку, на якій можна пройти курси онлайн безкоштовно, зокрема з фінансової грамотності, нефінансової звітності, корпоративної соціальної відповідальності та побудови успішної кар'єри.

Дія. Освіта – платформа від Міністерства цифрової трансформації України з освітнім контентом різних форматів: серіали, тести, гайди, вебінари, симулятори, подкасти. Тематика навчальних матеріалів охоплює розвиток цифрових навичок та освоєння нових професій від кухаря й вишивальника до QA-тестувальника й режисера монтажу. Також на платформі можна пройти профорієнтаційний тест.

Ютуб-канал Happy Monday, на якому ми публікуємо записи лекцій, воркшопів та вебінарів, що проходять в межах наших проєктів. Там ви зможете знайти курс про працевлаштування й пошук роботи, серію вебінарів про управління часом під час війни, курс з SEO та лінкблдингу та багато інших корисних матеріалів.

[Платформа IBM SkillsBuild](#) пропонує українцям безкоштовне навчання онлайн на чотирьох курсах: з опанування професійних навичок, з основ кібербезпеки, сучасних технологій та з підготовки до першого робочого місця.

[Ukraine Global Faculty](#) – проект, який має на меті надати українцям доступ до найкращих навчальних курсів і програм. Спікерами виступають відомі на весь світ експерти, які підтримують Україну та українців. Основні тематичні напрями лекцій: мистецтво та гуманітарні науки, суспільні науки, бізнес і право, природничо-математичні науки, інформаційно-комунікаційні технології, інженерія та інформатика. Слухачі лекцій зможуть отримати електронні сертифікати.

[Консалтинго-тренінгова компанія E5](#) – команда професіоналів у сфері розробки програмного забезпечення, бізнес-аналізу, проектного та продакт-менеджменту пропонує кілька безкоштовних онлайн-курсів: SAFe 5.0: інструкція по застосуванню, Business Analysis Essentials, Scrum Master Fundamentals, IT Manager’s Toolkit. Також спеціалісти компанії постійно проводять безкоштовне навчання онлайн для продакт-менеджерів, проектних менеджерів, бізнес-аналітиків, скрам-мастерів.

[Google Digital Garage](#) – безкоштовні онлайн-курси та вебіари англійською мовою від компанії Google, різних університетів та освітніх платформ. Тематика курсів – диджитал-маркетинг, розвиток кар’єри і Data Science.

Headway — додаток для саморозвитку, в якому зібрані тисячі нонфікшн книжок англійською. Завантажити додаток на телефон можна в [Google Play](#) і [AppStore](#).

[Зрозуміло!](#) – безкоштовна освітня онлайн-платформа для представників громадського сектору, органів державної та місцевої влади, освітян, студентства і молоді та загалом усіх, хто зацікавлений у саморозвитку та здобутті якісних знань. Тут можна переглянути курси онлайн безкоштовно, зокрема про організацію волонтерської діяльності [«Волонтерство від А до Я»](#); про історію Кримського півострова, українську політику деокупації та реінтеграції і протидію російській агресії [«ProKrym: державна політика реінтеграції Криму»](#); про те, як поводитися в екстремальних умовах: в облозі, під час евакуації, обстрілів чи тимчасової окупації [«У безпеці»](#) та інші.

[Гончаренко центр. Online](#) – ютуб-канал проекту, що організовує освітні та культурні заходи в різних містах України. На каналі можна знайти курси для дітей та дорослих з англійської і української мов, історії України, а також лекції на різні теми від працевлаштування до медіаграмотності.

[«Лекції майбутнього»](#) від Малої академії наук України та Посольства України в США. Це серія лекцій від 30 Нобелівських лауреатів з різних галузей про все на світі – від демократичних цінностей до колонізації Марсу.

Бланк-підсумок магістерської педагогічної практики
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
ПІДСУМКИ МАГІСТЕРСЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Студент (-ка) _____ курсу факультету педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв групи _____ денної форми навчання спеціальності 013 Початкова освіта

(прізвище, ім'я, по батькові)

проходив (-ла) педагогічну практику з фаху _____

в _____ від _____ до _____

(повна назва бази практики)

Рішення педагогічної ради ЗЗСО:

педагогічну практику студента (-ки) оцінити _____

(кількість балів)

Директор ЗЗСО _____

(підпис)

М.П

Учитель початкових класів _____

Заступник директора з НВР _____

Вихователь групи продовженого дня _____

Методист із початкової освіти _____

Методист із педагогіки _____

Методист із психології _____

1. Оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей магістранта/ки вчителем початкових класів

Професійна компетентність	Рівень сформованості (0-1 б.)	Примітка
Розвиток мовно-комунікативних умінь учнів		
Моделювання змісту навчання відповідно обов'язковим результатам навчання		
Розвиток ключових компетентностей і наскрізних умінь учнів		
Підбір і використання сучасних інноваційних методик і технологій навчання		
Здійснення інтегрованого навчання		
Розвиток критичного мислення учнів		
Здійснення формувального оцінювання		
Використання цифрових технологій		
Формування мотивації до навчання		
Організація навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів		
Використання здоров'язберігаючих технологій		
Урахування вікових особливостей молодших школярів, індивідуальних потреб, можливостей, здібностей, інтересів		
Партнерська взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу		
Керування власними емоціями		
Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності		
Разом		

ПІБ _____

Підпис _____

2. Оцінювання уроку методистом із початкової освіти

№	Тема уроку	План-конспект (0-36.)	Самоаналіз (0-16.)	Підпис
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
Разом				

3. Ознайомлення з роботою заступника директора з НВР (0-10 б.):

№	Зміст роботи	Заступник директора з НВР		Методист із педагогіки	
		Оцінка (0-5 б.)	Підпис	Оцінка (0-5 б.)	Підпис
1.	Розробка ментальної карти алгоритму організації та управління в початкових класах ЗЗСО				
Разом					

4. Виховна робота (0-10 б.):

№	Тема і форма виховного заходу	Учитель початкових класів / Вихователь групи продовженого дня		Методист із педагогіки	
		Оцінка (0-5 б.)	Підпис	Оцінка (0-5 б.)	Підпис
1.					
Разом					

5. Участь у одній із форм методичної роботи початкової школи (0-15 б.):

№	Тема і форма методичної роботи	Заступник директора з НВР / Голова методоб'єднання		Методист із початкової освіти	
		Оцінка (0-5 б.)	Підпис	Оцінка (0-5 б.)	Підпис
1.					
2.	Самоосвіта. Проходження онлайн курсу (за наявності сертифікату – 5 балів)				
Разом					

6. Щоденник практики (0-10 б.):

№	Зміст роботи	Методист із початкової освіти (0-10 б.)	
		Оцінка	Підпис
1.	Ведення щоденника з індивідуальним звітом про проходження педагогічної практики		

7. Завдання з психології (0-20 б.):

№	Зміст роботи	Методист із психології (0-20 б.)	
		Оцінка	Підпис
1.	Психологічне дослідження особистості студента та студентських груп		

ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА ЗА ПЕДАГОГІЧНУ ПРАКТИКУ	Керівник практики спеціальності		
	Оцінка	Підпис	Дата

ДЛЯ НОТАТОК

Навчальне видання

Білоусова Н. В., Бобро А. А., Гордієнко Т. В., Філоненко О. С.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з організації та проведення педагогічної практики
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальності 013 Початкова освіта

Технічний редактор – І. П. Борис
Верстка та макетування – О. В. Борщ

Підписано до друку 12.03.24 р.	Формат 60x84/16	Папір офсетний
Гарнітура Computer Modern.	Обл.-вид. арк. 3,37	Ел. вид-ння
Замовлення № 21	Ум. друк. арк. 4,65	

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя.
м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3^А
(04631)7-19-72
E-mail: vidavn_ndu@ukr.net
www.ndu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2137 від 29.03.05 р.